

ROKIŠKIO LOPŠELIO-DARŽELIO „VARPELIS“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Visas Darželio pavadinimas: Rokiškio lopšelis-darželis „Varpelis“, sutrumpintas lopšelio-darželio pavadinimas: Lopšelis-darželis „Varpelis“ (toliau vadinama - Lopšelis-darželis).
2. Įstaigos įsteigimo data: Rokiškio rajono tarybos 1991-06-28 sprendimu Nr.30.
Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2008 liepos 2 d. sprendimu atliktas mokyklos vidaus struktūros pertvarkymas ir įsteigtas Rokiškio darželio-mokyklos „Varpelis“, Laibgalių skyrius. Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2012 m. rugpjūčio 29 d. sprendimu atliktas mokyklos struktūros pertvarkymas: nutrauktas pradinio ugdymo programos vykdymas, panaikintas Laibgalių skyrius, pakeistas įstaigos tipas ir pavadinimas į Rokiškio lopšelis-darželis „Varpelis“.
3. Darželio teisinė forma ir priklausomybė - biudžetinė įstaiga.
4. Darželio tipas – lopšelis-darželis.
5. Darželio grupė – neformaliojo švietimo įstaiga.
6. Darželio buveinė:
I korpusas – Jaunystės g. 15, LT – 42156, Rokiškis, tel. 845 52229
II korpusas- P.Širvio g. 1, LT - 42156, Rokiškis., tel. 845 51908.
el.paštas: varpelis@parok.lt, internetinis puslapis www.rokvarpelis.lt
7. Mokymo kalba – lietuvių.
8. Mokymo forma – dieninė.
9. Savininkas - Rokiškio rajono savivaldybė.
10. Savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija – Rokiškio rajono savivaldybės taryba.

1.1. ĮSTAIGOS IR REGIONO SAVITUMAS

Lopšelis-darželis yra tarsi tiltas, sujungiantis ugdymą šeimoje ir ikimokyklinėje įstaigoje. Lopšelyje-darželyje integruotai ugdomi vaikai turintys specialiųjų ugdymo(si) poreikių. Įstaigą lanko vaikai iš socialiai remtinų šeimų, augantys nepalankioje socialinėje aplinkoje.

Lopšelis-darželis dirba 12 val. (nuo 6.30 val. iki 18.30 val.).

Įstaigoje diegiamos ugdymo turinio naujovės vaikų emocinei ir socialinei patirčiai įgyti. Įstaiga pasirinkusi **sveikatingumo, etnokultūrinio bei šiuolaikinių informacinių technologijų taikymo** ugdymo kryptis. Čia sukurtos visos būtinausios sąlygos vaikų ugdymui(si): erdvios grupės, logopedo kabinetas, etnografinis muziejus, seklytėlė, teatrinės raiškos kambarys, meninio ugdymo salė, sporto salė, baseinas, judesio korekcijos salė, masažo kabinetas, informacinių komunikacinių technologijų kabinetas, metodinis kabinetas, bendrosios praktikos slaugytojos kabinetas, pagalbos vaikams kabinetai (socialinio pedagogo, specialiojo pedagogo), valgykla. Vaikai visapusiškai ugdomi žaisdami, muzikuodami, šokdami, sportuodami, vaidindami, tyrinėdami aplinką.

Lopšelyje-darželyje ypatingai svarbus vaikų kultūros pripažinimas (kuriamos sąlygos vaikų saviraiškai ir vaikiškam elgesiui plėtotis), glaudus bendradarbiavimas su šeima (tėvai - ugdymo proceso dalyviai ir aktyvūs bendruomenės nariai) ir demokratiniai pedagogų ir vaikų santykiai (stengiamasi priimti ir atsižvelgti į kiekvieno vaiko nuomonę; skatinamas vaikų iniciatyvumas; vaikų ir pedagogų santykiai grindžiami pagarba ir pasitikėjimu.

Lopšelyje-darželyje vyksta daug įvairių kultūrinių renginių bendruomenei, kai kurie jau yra tapę tradiciniais, tai: Rugsėjo 1-osios šventė, Rudenėlio šventė, Kalėdinė šventė, Kaziuko mugė, baigiamoji mokslo metų šventė, krepšinio turnyras, šeimos šventės. Lopšelis–darželis atviras visuomenei, bendradarbiaujantis su švietimo, sveikatos, sporto ir kultūros įstaigomis. Organizuojami seminarai, vykdoma metodinės patirties sklaida respublikos, rajono pedagogams.

Pedagogai, įgyvendindami ikimokyklinio ugdymo programą, atsižvelgia į reikšmingus Rokiškio krašto geografinius, istorinius, kultūrinius, socialinius ypatumus.

Vaikų pilietiškumo ir visuomeniškumo pradų ugdymui, savo tautos, gimtinės tradicinės kultūros vertybių pažinimui ir puoselėjimui, istorinės atminties stiprinimui, sveikatos, socialinių įgūdžių, demokratiškumo ugdymui svarbios ir lankytinos šios vietos: Rokiškio savivaldybė, Rokiškio L.Šepkos skulptūrų parkas, Rokiškio ežeras, Rokiškio krašto muziejus, vaistinės, poliklinika, paštas, Nepriklausomybės aikštė, Nepriklausomybės paminklas, Tyzenhauzų alėja, geležinkelio stotis, Rokiškio šv. Mato bažnyčia, prekybos centrai, turgus, Rokiškio rajono savivaldybės J.Keliuočio viešosios bibliotekos vaikų ir jaunimo literatūros skyrius, Rokiškio kultūros centras, miesto švietimo įstaigos, Ažuolų gatvė, Rokiškio dvaro parkas, Rokiškio senoji architektūra. Dalyvavimas miesto šventėse, tai: Rokiškio miesto gimtadienio renginiuose, Lietuvos profesionalių teatrų festivalio „Vaidiname žemdirbiams“, renginiuose, respublikiniame vaikų ir moksleivių – liaudies kūrybos atlikėjų konkurse „Tramtatulis“, Rajono vokalinės muzikos konkursas-festivalis „Lėkime dainų sparnais“, Lietuvos vaikų ir moksleivių televizijos konkursas „Dainų dainelė“, respublikinėje vaikų lėlių teatrų festivalyje „Skudurinė Onutė“, „Aitvariukės gimtadienis“, Aukštaitijos regiono lėlių teatro šventė „Kai atgyja lėlės“ ir pan., medžio drožėjo L. Šepkos, tautodailės ir Rokiškio dailininkų darbų parodų bei ekspozicijų lankymas.

1.2. VAIKAI IR JŲ POREIKIAI

Lopšelyje-darželyje ugdomi vaikai nuo 1,5 iki 7 metų: ankstyvojo ikimokyklinio amžiaus ugdymo grupės, ikimokyklinio ugdymo grupės, priešmokyklinio ugdymo grupės.

Visi vaikai turi savo prigimtinių poreikių, kurie jiems pasiekus atitinkamą mažiaus tarpą, kinta savo kokybe ir kiekybe. Vaikas nori būti mylimas toks, koks jis yra, nori būti saugus. Vaikai nori šnekėti, veikti, judėti, bendrauti, pažinti, tirti, eksperimentuoti, žaisti, išreikšti save.

Beveik visi vaikai norėtų, kad darželyje būtų daug gražių žaislų, draugų, švenčių, įvairių žaidimų, kad darželyje būtų gražu ir jauku. Dalis vaikų norėtų skaniai pavalgyti, grupėse žaisti kompiuterinius žaidimus. Yra nemažai vaikų, kurie nenori eiti pietų poilsio. Tėvai palieka auklėtojoms galimybę rinktis - migdyti vaiką dienos metu ar ne. Medikų ir psichologų požiūriu ikimokyklinio amžiaus vaikui būtina periodiška ramybės būseną. Lopšelio-darželio pedagogai, organizuodami vaikų gyvenimą ir ugdymą darželyje atsižvelgia į vaikų individualų gyvenimo ritmą, įpročius, asmenines savybes ir nemiegantiems vaikams esant galimybei sudaro sąlygas ramiai veiklai poilsio zonoje.

1.3. MOKYTOJŲ IR KITŲ SPECIALISTŲ PASIRENGIMAS

Lopšelyje-darželyje su ikimokyklinio amžiaus vaikais dirba pedagogai turintys tinkamą kvalifikaciją, nuolat tobulinantys savo kompetencijas, besidomintys švietimo naujovėmis, mylintys savo darbą. Pedagogams talkina auklėtojų padėjėjos, logopedai, meninio ugdymo mokytojos, socialinis pedagogas, bendrosios praktikos slaugytoja, judesio korekcijos mokytoja.

Lopšelis-darželis dalyvavo Atviros Lietuvos fondo ir Danijos Egmonto fondo bendrame projekte, todėl ir šiandien ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogai taiko Egmonto projekto ugdymo technologijas - einame demokratijos keliu, problemas sprendžiame projektų metodu.

Įstaigos pedagogai yra ne tik nuolatiniai įvairių konkursų, projektų ir miesto bei respublikos renginių dalyviai, bet ir patys rašo ir vykdo projektus, organizuoja renginius, bei šventes, skleidžia gerąją darbo patirtį ne tik švietimo įstaigų bendruomenėms, bet ir visuomenei.

2006 metais sudarėme bendradarbiavimo sutartį su Švietimo plėtotos centru. Tapome Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšomis finansuojamo projekto „Pradinių klasių ir specialiojo ugdymo pedagogų kompetencijų taikyti IKT ir inovatyvius mokymo (si) metodus tobulinimas“ dalyviais

Nuo 2005 metų įsijungėme į tarptautinę vaikų socialinių įgūdžių programą „Zipio draugai“, kurios paskirtis – padėti šešiamečiams vaikams įgyti gebėjimą įveikti jų gyvenime pasitaikančius sunkumus ar problemas.

Nuo 2010 metais įsitraukėme į bendrą projektą su Vilniaus Goethe's institutu „Vokiečių kalba su Hans Hase priešmokykliniame ugdyme. Pirmoji pažintis“.

Nuo 2001 m. nemažai pedagogų yra respublikinės ikimokyklinių įstaigų pedagogų asociacijos „Sveikatos želmenėliai“ nariais. Asociacijos veikla apima sveikos gyvensenos kaip gyvenimo būdo propagavimą tarp pedagogų, tėvų, visuomenėje, pedagogų kvalifikacijos tobulinimą, darbo patirties sklaidą.

Nuo 2010 m. įsitraukėme į Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centro vykdomą nacionalinį projektą „Besimokančių mokyklų tinklai“. Šio projekto pagrindiniai tikslai yra sukurti sąlygas BMT mokykloms stiprinti bendruomenių gebėjimą spręsti ugdymo proceso kaitos problemas bei gerinti ugdymo/si kokybę, padėti spręsti ugdymo organizavimo, turinio planavimo, mokymosi motyvacijos, mokinių poreikių tenkinimo ir kitas problemas.

1.4. TĖVŲ POREIKIAI

Norint užtikrinti teikiamų paslaugų kokybę, išsiaiškinti ikimokyklinio programos „Pažinimo taku“ privalumus ir minusus, buvo pateikta tėvams anketos, kuriose tėvai išsakė savo nuomonę apie lopšelio-darželio veiklą, teikiamas paslaugas, išsakė savo nuomonę apie ikimokyklinio ugdymo programą, pateikė savo siūlymų. Apibendrinus anketų duomenis galima teigti, jog tėvai džiaugiasi lopšelio-darželio veikla, grupių aplinka, kompetentingais pedagogais, domisi organizuojamu ugdymo procesu, džiaugiasi renginiais. Tėvai aktyviai palaiko ir remia įstaigos etninio, IK technologijų bei sveikatos stiprinimo ugdymo kryptis. Vaikai yra individualiai gabūs muzikai, šokiui, dailei, sportui, žingeidūs, smalsūs, labai aktyvūs, todėl tėvai pageidauja, kad jų vaikai būtų ugdomi įvairiapusiškai, kad ugdymas būtų orientuotas į socialinių, komunikavimo, pažinimo, meninės ir sveikatos saugojimo kompetencijų plėtojimą.

Atsižvelgiant į vaikų ir šeimos poreikius bei susitarimą su bendruomene, įstaigoje papildomai vykdomas neformalus ugdymas: sporto, šokių, floristikos ir etno būreliai.

1.5. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOS IR STRATEGINIŲ DOKUMENTŲ SĄSAJOS

Šalies socialinio, ekonominio, kultūrinio gyvenimo kaita, globalizacija, informacinės visuomenės kaita, vertybių ir vertybinių nuostatų kaita, informacinės visuomenės plėtra - įpareigoja lopšelio-darželio bendruomenę labai atidžiai derinti ugdymo tikslus su vaikų, šeimų, bendruomenės ir valstybės poreikiais.

Lopšelio - darželio „Varpelis“ ikimokyklinio ugdymo programa atliepia svarbiausius tarptautinius, Lietuvos ir Rokiškio rajono savivaldybės dokumentus.

Ikimokyklinio ugdymo programa parengta vadovaujantis „Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašu“, „Metodinėmis rekomendacijomis ikimokyklinio ugdymo programai rengti“ ir yra orientuota į ugdymo tęstinumą priešmokyklinėje grupėje.

Ikimokyklinio ugdymo programa sudaryta remiantis Vaiko teisių konvencija (ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983), kurioje nurodoma „kuo visapusiškiau ugdyti vaiko asmenybę, talentą ir protinius <...> sugebėjimus“, užtikrinti vaiko galimybę „visapusiškai dalyvauti kultūriniame ir kūrybiniame gyvenime“ ir teigiama, kad „valstybės dalyvės garantuoja vaikui, sugebančiam suformuluoti savo pažiūras, teisę laisvai jas reikšti visais jį liečiančiais klausimais“. Todėl Lopšelio- darželio pedagogės turi garantuoti teisę vaikui būti aktyviu ugdymo proceso dalyviu ir numatyti veiklos būdus ir formas kaip vaikas galės reikšti savo nuomonę, teikti siūlymus, priimti sprendimus turinčius įtakos vaiko ugdamosios aplinkos kūrimui, poreikių tenkinimui, gebėjimų ugdymui ir pan. Manome, jei suaugusieji aktyviai atsiliepia į vaiko iniciatyvą, vaikas ims jaustis esąs sumanus, energingas visuomenės narys, ims augti jo vertės jausmas ir savikliova. Leisti vaikui būti smalsiam ir veikliam, turėti daug galimybių saviraiškai - reiškia užtikrinti tolesnę jo sugebėjimų ir asmenybės plėtrą. Svarbu duoti savarankiškai vaiko iniciatyvai erdvės, laiko ir profesionalaus dėmesio. Pedagogas turi pastebėti ir įvertinti vaiko saviraišką. Įstaigos darbas turi būti nukreiptas į vaiko kultūrą.

Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme (1996 m. kovo 14 d. Nr. I – 1234) teigiama, kad vaikas „negali būti diskriminuojamas dėl savo arba savo tėvų <...> amžiaus, < ...> socialinės, turtinės, šeimyninės, sveikatos būklės <...>. Taip pat nurodoma, jog kiekvienam vaikui turi būti garantuota galimybė sveikai, fiziškai bei protiškai normaliai vystytis, dalyvauti visuomenės gyvenime.

Valstybinės švietimo strategijos 2003-2012 metų nuostatuose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. IX-1770, Europos Tarybos Ministrų kabineto 2002 m. rugsėjo 18 d. priimtose rekomendacijose pabrėžiama, kad šiandien itin svarbu plėtoti ir užtikrinti lanksčias ir labai kokybiškas ikimokyklinio ugdymo paslaugas. Viena priemonių, siekiant įgyvendinti šiuos tikslus, yra ugdymo turinio atnaujinimas. Šiandien ugdymo turinys suprantamas ne kaip griežtai reglamentuota programa, o kaip kompleksiškas procesas, kuriame pabrėžiama turima vaiko patirtis ir sąsajos su aktualiais socialinės kultūrinės jo gyvenamosios vietos poreikiais. Toks ugdymo turinys užtikrina ugdymo kokybę, padeda išvengti socialinės atskirties ir sudaro palankias sąlygas kiekvienam vaikui įgyti ir plėtoti asmenines kompetencijas.

Nuosekliai įgyvendinant Lietuvos švietimo reformą, pabrėžiamas poreikis ugdyti dabarties žmogui būtinas kompetencijas, teikiančias galimybių prasmingai dalyvauti visuomenės gyvenime ir profesinėje veikloje, pozityviai reaguoti į sparčiai besikeičiančio pasaulio iššūkius bei nuolat mokytis, užtikrinama švietimo kokybė, atnaujinimas, į naujų asmenų kompetencijų ugdymą orientuojamas ir ugdymo turinys, ir procesas. Vykstančios Lietuvoje švietimo reformos tikslas - visapusiškas kūrybiškos asmenybės ugdymas. Šis dokumentas įstaigos pedagogus įpareigoja ugdomojo proceso metu ypač daug dėmesio skirti vaikui, jo saviraiškai, nes ikimokyklinis ugdymas, kuris yra kaip pradinė ugdymo grandis formuojant savarankišką ir kūrybiškai mąstančią asmenybę tampa ypač reikšmingas.

Vaikų gerovės valstybės politikos strategijos 2005-2012m., patvirtintos Lietuvos Respublikos vyriausybės 2005 m. vasario 17 d. nutarimu Nr.184 nurodo įgyvendinti įvairias švietimo programas, kuriomis siekiama gerinti vaikų užimtumą, ugdyti jų saviraišką, stiprinti švietimo įstaigų ryšius su vietos bendruomene, didinti rizikos grupės vaikų adaptacijos ir resocializacijos visuomenėje galimybes.

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros 2011–2013 metų programos patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. V-350 paskirtis – didinti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo prieinamumą ir įvairovę, <...> užtikrinti lanksčias ir kokybiškas ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo paslaugas ir reikiamą švietimo pagalbą, atsižvelgiant į individualius vaikų ugdymosi poreikius.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Principai, kurių laikomasi planuojant ugdymo turinį, metodus, parenkant priemones, kuriant ugdymo aplinką, organizuojant ugdymo procesą, numatant pedagoginės sąveikos būdus, bendradarbiavimo su tėvais (globėjais), vietos bendruomene ir socialiniais partneriais: humaniškumo, demokratiškumo, tautiškumo, vieningumo, integralumo.

Humaniškumo principas

Pripažįstama, kad vaikas yra vertybė. Jis ugdomas būti savarankišku, garbingu, gebančiu pasirinkti ir atsakyti už savo pasirinkimą. Garantuojama vaikui teisė gyventi ir elgtis pagal prigimtį bei asmeninę patirtį.

Demokratiškumo principas

Vaikui suteikiama galimybė rinktis (veiklą, partnerius ir pan.) būti gerbiamu ir pripažintu bei lygiaverčiu partneriu, taikyti šiuolaikiškus ugdymo būdus.

Tautiškumo principas

Gaivinos ir puoselėjamos tradicinės kultūros vertybės. Ugdomas būsimoji tautos kultūros kūrėjas ir saugotojas. Auginamas doras, geras, kūrybingas žmogus. Įprasminamos dorovinės žmogaus nuostatos į aplinką.

Vieningumo principas

Ugdymo turinys ir ugdymo procesas turi laiduoti darną tarp vaiko fizinių ir psichinių galių, siekti veiklų (kalbinės, meninės, žaidybinės, darbinės) sąryšio; šeimos, darželio ugdymo tikslų, principų vieningumo.

Integralumo principas

Atskiri dalykai integruojami tarpusavyje, su gyvenimo aktualijomis, ugdymo turiniu siekiama atskleisti įvairiapusių tikrovės reiškinių ryšius ir sąveikas, ugdyti vaiko kompetencijas.

III. IKIMOKYKLINIO UGDYMO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

TIKSLAS

Bendradarbiaujant su šeima puoselėti visus vaiko gebėjimus, lemiančius jo visapusiško asmenybės vystymo(si) ir socializacijos sėkmę.

UŽDAVINIAI

1. Tenkinti individualius vaiko poreikius ir interesus.
2. Sudaryti sąlygas vaikų socializacijai, kūrybiškumui ir saviraiškai.
3. Puoselėti tautinį tapatumą, pagarbą šeimai, tradicijoms, etninės kultūros pradus.
4. Ugdyti pažintinius gebėjimus: jautimumą, mąstymą, vaizduotę.
5. Ugdyti elementarius savitvarkos, savitvarkos bei savitarnos pradmenis.
6. Garantuoti socialinį, psichologinį ir fizinį vaiko saugumą.
7. Puoselėti vaiko kultūrą, dorines ir kitas vertybines nuostatas.
8. Organizuoti tėvų pedagoginį švietimą.

IV. UGDYMO TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

Ugdymo programos turinys orientuotas į ankstyvojo ir ikimokyklinio amžiaus vaikų galimybes, jų augimą ir įgyvendinamas per visą vaiko buvimą grupėje. Ikimokyklinio ugdymo programos turinį atspindi teminiai projektai, kurie grindžiami nuoseklumo ir perimamumo principu, nuo vaikai artimos iki tolimesnės aplinkos. Projektai siekiama ugdyti socialinę (gyventi ir būti greta, kartu), komunikavimo (klausytis, kalbėti, bendrauti su kitais), sveikatos saugojimo (sveikai gyventi, saugiai judėti ir veikti), pažinimo (tyrinėti ir atrasti pasaulį) ir meninę (grožėtis, kurti, pajauti, įsivaizduoti) kompetencijas. Visos kompetencijos tarpusavyje glaudžiai siejamos ir integruojamos. Ugdytinės

kompetencijos ir vertybinės nuostatos sudarytos atsižvelgiant į vaikų amžiaus tarpsnį, gebėjimus ir įgūdžius.

Grupėje dirbantis pedagogas, vadovaudamasis ikimokyklinio ugdymo programa, parengia grupės metinį veiklos planą, planuoja savaitės ugdomąją veiklą. Tai tik orientyras, nevaržantis pedagogo, leidžiantis jam kūrybingai organizuoti savo veiklą, ją įvertinti ir koreguoti, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko amžių, jo patirtį, vaiko individualumą bei grupės savitumą, tėvų bei vaikų poreikius.

4.1. IKIMOKYKLINIO UGDYMO TURINIO ĮGYVENDINIMO SĄLYGOS

4.1.2. VAIKŲ UGDYMO SISTEMA

Lopšelyje-darželyje taikoma integruoto ugdymo sistema. Ji teikia optimalias sąlygas ikimokyklinio ugdymo tikslų realizavimui, laikantis pagrindinių švietimo reformos principų, tikslų, keičiant požiūrį į vaikų ugdymą. Ši sistema labiau atitinka vaiko amžiaus psichologines savybes. Ja vadovaujantis vaikams galima įdomiau pateikti ugdomąją medžiagą, vaikai gali aktyviau bendradarbiauti, praturtinti ugdomąjį procesą savo idėjomis. Daugiau dėmesio skiriama įgūdžių, gebėjimų ugdymui, komunikavimui, suteikiama įvairesnių galimybių remtis vaikui savo patirtimi, geriau suvokti sukauptų žinių svarbą realiame gyvenime. Auklėtojai integruotas ugdymas leidžia kūrybiškiau susieti programos reikalavimus su savo idėjomis. Auklėtoja gali pasirinkti ir papildyti savo nuožiūra kitus ikimokyklinio ugdymo metodus, prieš tai juos aptarus su tėvais ir bendruomene.

Auklėtoja gali taikyti Ž. Piažę, M. Montesori, R. Štainerio, O. Dekrolio, F. Frebelio, S. Frene, Egmonto projekto pedagogines - metodines sistemas ar pedagogines idėjas. M. Montesori, F. Frebelio, O. Dekrolio idėjos, kurios skatina vaiko savarankiškumą, norą būti laisvam taikomos ugdant vaikus jau dabar. O. Dekrolio vaikų ugdymas grindžiamas santykiu su gamta, natūralia aplinka mūsų įstaigai priimtinas ir artimas. F. Frebelio iškeltas vaikų žaidimas, kaip gyvenimo būdas pripažintas visų auklėtojų. Ž. Piažė - vaiko mąstymo raidos dėsniais, auklėtojos vadovaujasi planuodamos vaiko veiklą. Ypač aktyviai pedagogai šiandien taiko Egmonto projekto pedagogines nuostatas - integruotą ugdymą ikimokykliniame amžiuje, ugdymas individualizuotas ir atitinkantis vaiko kultūros poreikius; ugdymas nereglamentuotas iš anksto, neunifikuotas ugdymo turinys ir formos; ugdymas nukreiptas ne į rezultatą, o į procesą; suaugęs- vaiko draugas, partneris, patarėjas, padėjėjas; ugdymo aplinka nestandartizuota; šeima - ugdymo proceso partnerė.

Pedagogai gali papildyti veiklos planavimą naujausiomis kolegių idėjomis, paskelbtomis pedagoginėje spaudoje, leidiniuose, pedagoginiuose tinklalapiuose.

Pasirinkti metodai neturi prieštarauti ikimokyklinio ugdymo kryptčiai bei pagrindiniams jos principams. Ugdymo sistemos pasirinkimo ir sprendimų teisingumą rodys darbo rezultatai.

Etninė kultūra ugdymo procese gali būti integruojama į įvairias vaikų ugdymo(si) sritis: aplinkos, gamtos pažinimą, šeimos, giminės, bendruomenės ir tautos švenčių bei tradicijų pažinimą, gimtosios kalbos, muzikinių, vaidybinių, šokio ir dailės gebėjimų ugdymą(si), komunikacinę veiklą, kūno kultūrą, sveikatos puoselėjimą ir pan. Etninės kultūros integravimas pagyvina įvairias vaikų veiklas, padeda atsipalaiduoti, suteikia džiaugsmo, aktyvina vaikus, teigiamai veikia jų jausmus, padeda sukaupti dėmesį

Pagrindinis etnokultūrinio ugdymo siekis įgyvendinant ikimokyklinio ugdymo programą – panaudoti etninę kultūrą kaip vaikų gyvenimo turtinimo, džiuginimo, kūrybos, darnaus sugyvenimo su kitais, tautos patirties perėmimo ir prigimtinių galių atsiskleidimo šaltinį, paskatinti vaiko susidomėjimą įvairiais papročiais ir tautinio meno rūšimis.

Lopšelio - darželio muziejuje, seklytėlėje ir kitose patalpose pedagogės vykdo edukacinės programos: „Lino pasaka“, „Tebunie šviesa“, „Margučiai“, „Advento laukimas“, „Vėlinių žvakelė“.

Gerų rezultatų galima pasiekti:

- etninės kultūros ugdymą(si) grindžiant vaikų teigiamomis emocijomis, maloniais išgyvenimais ir žaismingumu, per aktyvią vaiko veiklą – pajaučiant, paliečiant, stebint, išsižūrint, tyrinėjant, eksperimentuojant, kuriant ir pan.

- suteikiant vaikams galimybes pastebėti etnines vertybes kasdieniniame gyvenime, siejant ugdymą(si) su kūrybine veikla;

- sudarant sąlygas vaikui perimti liaudies tradicijas, kaupti etnokultūrinę patirtį kuo įvairesniais ir priimtinais pagal amžių būdais bei formomis;

- skatinant aktyvų vaikų dalyvavimą ir įsitraukimą į etnokultūrinę veiklą su tėvais (globėjais), pedagogais, kitais vaikais;

- sudominant tėvus (globėjus) etnine kultūra ir skatinant juos kartu su savo vaiku rengti tradicines šventes, jose dalyvauti, lankyti kitus etninės kultūros renginius.

Informacinių technologijų gebėjimų ugdymą rekomenduojama integruoti į kitas ugdymo sritis. Lopšelyje-darželyje svarbu ugdyti vaikų nuostatą, kad informacinėmis technologijomis naudotis reikia saugiai, atsakingai ir teisėtai. Integruojant IKT į ugdymo procesą, pedagogas turi pasirūpinti darbo kompiuteriu higiena, supažindinti vaikus su saugaus darbo kompiuteriu taisyklėmis, skatinti jų laikytis. Rekomenduojama supažindinti tik su jų amžiui skirtomis įvairių dalykų kompiuterinėmis mokomosiomis programomis ir edukaciniais žaidimais, tikslingai, pagal galimybes, taikyti juos ugdymo procese.

Sveikatingumo ugdymo krypties įgyvendinimui didelę reikšmę turi įvairūs sveikatingumo projektai, programos, sveikatingumo akcijos, dalyvavimas asociacijoje „Sveikatos želmanėliai“, kurie padeda stiprinti vaikų fizinę, psichinę, dvasinę sveikatą, ugdyti sveikos ir saugios gyvenenos įgūdžius, suteikti, įtvirtinti ir gilinti žinias apie fizinio aktyvumo reikšmę sveikatai, sudaryti sąlygas patirti aktyvaus ir pasyvaus poilsio kaitos poveikį fiziniam ir psichiniam komfortui, nuotaikai, savijautai. Ikimokyklinis ugdymo procesas grindžiamas šiomis dabartinę ugdymo(si) kryptį atitinkančių šiuolaikinių technologijų sinteze:

***ugdymo(si) skatinimo, sukuriant tinkamą aplinką** - pedagogas sukuria grupėje jaukias atskiras erdves vaikų veiklai; skatina vaikus susikurti vietas žaidimams, veiklai; pripažįstama vaiko teisė rinktis veiklą, buvimo vietą draugus, laisvai judėti iš vienos erdvės į kitą; taikomi vaikų dėmesio patraukimo žaislais ir priemonėmis būdai;

***kūrybine vaiko ir pedagogo sąveika** - pedagogas įtraukia vaikus į veiklą pasiūlydamas gerą idėją, temą, problemą, sumanymą, ką būtų galima daryti, tirti; skatina vaikus interpretuoti, kurti, atrasti, tačiau nereglamentuoja vaikų veiklos žingsnių; pedagogas pastebi, gerbia, palaiko vaikų sumanymus, padeda juos išplėtoti, praturtinti; priimami bendri sprendimai, susitarimai dėl veiklos, bendraujama, bendradarbiaujama; užduodamas atvirus klausimus pedagogas netiesiogiai vadovauja vaikų ieškojimams, moko įveikti sunkumus, praturtina jų sumanymus;

***spontaniško ugdymo** - pedagogas pritaria vaiko veiklai, ją gerbia, laiko vertinga patirtimi; emociškai palaiko vaiko veiklą - pagiria, pasidžiaugia; ugdymui panaudoja netikėtai susidariusias situacijas; pasiūlo priemonių vaiko poreikiams ir interesams tenkinti;

***terapinio ugdymo** (pedagogas taiko atsipalaidavimo būdus; taiko individualios paramos būdus; taiko pedagoginio džiaugsmo terapijos metodus; taiko pedagoginius žaidimo, menų terapijos metodus; padeda išmokti įveikti sunkumus, spręsti problemas; taiko prevencinio ugdymo turinį ir metodus.

4.1.2. IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS APLINKA

Ugdymo(si) turinio įgyvendinimui sukuriama ar pritaikoma šio amžiaus vaiko poreikius ir galimybes atitinkanti, į ugdymo tikslus orientuota, saugi aplinka. Ikimokyklinio ugdymo grupė

modeliuojama taip, kad aktyvintų vaiką, būtų paprasta, natūrali, reali, žaisminga, estetiška, kūrybiška. Vaikų socializaciją skatinančios aplinkos požymiai: atviros, svetingos „pasauliui“ už įstaigos ribų, sukuriančios sąlygas neformaliai bendravimui su aplinkiniais. Aplinka, kurioje jaustųsi vaikas saugus ir gerbiamas. Aplinkos pozityvus funkcionalumas - viena iš kokybiško ugdymo(si) kriterijų, leidžiančių vaikui realizuoti prigimtines galias, aktyviai veikti, jaustis saugiu ir laukiamu. Grupėje vaikas turi rasti viską, ko reikia žaidimams ir aktyviai veiklai. Grupės aplinka kuriama kartu su vaikais. Vaikai ją gali laisvai keisti, pritaikyti žaidimams ir veiklai. Kurdami ugdymo(si) turiniui tinkamą aplinką pedagogai vadovaujasi vaikų poreikiais. Grupės aplinka turi atitikti Ikimokyklinio ugdymo įstaigos higienos normų ir taisyklių reikalavimus.

Lopšelio-darželio kiemas išnaudojamas vaikų judėjimo, žaidimų poreikiams tenkinti. Auklėtoja turi pasirūpinti, kad vaikams kieme būtų įdomu. Kadangi kiemas ir jame esantys įrenginiai nuolat niokojami, pedagogės naudoja daug išsinešamų, mobilių priemonių. Pedagogės įvertina ugdomųjų erdvių panaudojimo efektyvumą, jas keičia bendradarbiaujant su tėvais ir vaikais.

Ugdymo priemonės parenkamos taip, kad atitiktų vaiko amžių, individualius gebėjimus, padėtų vaikui tenkinti emocinius, judėjimo, pažinimo poreikius; tenkintų norą žaisti ir bendrauti su kitais; padėtų pažinti aplinką, tyrinėti, eksperimentuoti, atrasti; skatintų ugdytis saviraišką, ir kūrybiškumą; būtų sudarytos sąlygos vaikų kultūros plėtotei.

Rokiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu „Dėl koordinavimo grupės sudarymo Europos sąjungos struktūrinių fondų paraiškoms parengti ir pateikti“ (2009m. lapkričio 2d.Nr. AV-736) nuo 2010 metų atnaujintas darželio pastatas ir materialinė bazė, finansuojama pagal 2007-2013 metų Sanglaudos skatinimo veiksmų programos antrojo prioriteto „Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra“ įgyvendinimo priemonę „Investicijos į ikimokyklinio ugdymo įstaigas“.

4.1.3. EMOCINIS KLIMATAS GRUPĖJE

Lopšelyje-darželyje vaikui turi būti garantuojamas fizinis, emocinis ir socialinis saugumas. Pedagogas bendravime su vaiku turi vyrauti pozityvios emocijos. Pedagogas vaiku džiaugiasi, jį drąsina, palaiko, giria, rodo palankumą. Pedagogas padeda vaikui adaptuotis naujoje aplinkoje, skatina demokratiškus vaikų tarpusavio santykius, pagalbą vienas kitam.

Ugdymo procesas yra kokybiškas, kuomet yra grindžiamas proceso dalyvių - vaiko ir pedagogo pozityvia sąveika: bendravimo intensyvumu, abipusiškumu, vaiko gerbimu.

4.1.4. PEDAGOGO IR VAIKO BEI JO ŠEIMOS SĄVEIKA

Tėvų ir pedagogų bendravimas ir bendradarbiavimas grindžiamas abipuse pagarba, pasitikėjimu, dėmesiu. Šeima yra ypatinga socialinė institucija, kurioje vaikui turėtų būti garantuojami šilti emociniai santykiai, saugumo jausmas, ugdoma pagarba ir meilė tėvams, kitiems žmonėms, aplinkai, darbui, tautos kultūrai, padedama pažinti pasaulį, suvokti savo jausmus, įgyti bendravimo patirties. Ugdymo pagrindus vaikas įgyja šeimoje. Lopšelis-darželis tęsia ir papildo vaiko ugdymą šeimoje, praplečia jo socialinį patyrimą, sudarydama sąlygas gyventi ir jaustis vaikų bendruomenės nariu, padeda perimti tradicines bendruomenės vertybes, atsiskleisti ir ugdytis savo gebėjimus. Darželis yra šeimos partneris, todėl savo metodais ir dvasia neturi nutolti nuo šeimos. Šiandien suartėja socialinė ir švietimo politika, kurios sąveikaudamos papildo viena kitą bei sustiprina visuomenės dėmesį vaikui, jo aplinkai ikimokyklinėje institucijoje ir namie. Lopšelio-darželio „Varpelis“ tikslas - įtraukti tėvus į įstaigos gyvenimą, kad jie taptų ugdymo proceso partneriais. Tėvų dalyvavimas ugdymo procese turi reikšmės vaiko pasiekimams, motyvacijai, savęs vertinimui ir elgesiui.

Tėvų ir pedagogų bendradarbiavimas turi vadovautis principu, kad viskas, kas daroma, daroma vaiko labui. Pedagogai kartu su šeima ieško bendrų ugdomojo poveikio vaikui priemonių.

Organizuodamas ugdymo procesą pedagogas remiasi su ikimokyklinio ugdymo tikslais derančia šeimos patirtimi, vaiko ugdymo tradicijomis, vykdo tėvų pedagoginį švietimą ir stengiasi teigiamai paveikti šeimos pedagoginę kultūrą.

4.1.5. ŽAIDIMAS - VAIKO GYVENIMO IR UGDYMO(SI) BŪDAS

Gera vaikystė turi būti kupina žaidimų. Žaidimas – tai natūrali, savarankiška žmogaus egzistencijos dalis, tokia pati kaip miegas, kvėpavimas ir pan.. Žaidimas - augančios asmenybės pagrindas, pradžia, be kurios nebūtų įmanomas pasiruošimas mokyklai.

Ikimokykliniame ugdyme pirmąją vietą skiriame žaidimams. Tai pedagoginio darbo strategija, kuri leidžia vaikams būti vaikais, neatimant teisės žaisti ir kartu neatsilieka nuo šiuolaikinės demokratijos, visuomenės keliamų kokybės ir kvalifikacijos reikalavimų.

Auklėtoja:

- užtikrina galimybę vaikams laisvai naudotis žaislais ir priemonėmis;
- kartu su vaikais tariausi ir nustato žaislų ir žaidimų vietą, naudojimą, tvarką;
- papildo, keičia žaislus, žaidimo priemones, reikalingas vaiko poreikiams tenkinti;
- formuoja veiklos kultūrinius įgūdžius, tarpusavio atsakomybę ir pagarbos jausmą;
- sudaro palankias emocines-socialines sąlygas žaidimui: teigiamai vertina vaiko pastangas, savarankiškus kūrybinius bandymus, pasiektą rezultatą;
- sudaro geras psichologines žaidimo sąlygas: remia, padrašina, džiaugiasi; atsižvelgdama į aplinkybes gali būti pagalbininku, lyderiu, mėgstamu herojumi, bet visais atvejais turi žaisti nuoširdžiai;
- pasiūliusi žaidimą turi stebėti ar vaikai žaidžia plėtoja ar atsisako, tai ženklas, kad žaidimas per lengvas ar per sunkus.

Auklėtojos pareiga sudaryti vaiko patirtį skatinančią aplinką, suteikti vaikams įspūdžių (ekskursijos, spektakliai, šventės, parodos ir pan.), kad jų žaidimai būtų turiningi ir įdomūs.

Žaidimai:

- tradiciniai žaidimai** - tai iš kartos į kartą perduodami įvairūs liaudies arba tradiciniai žaidimai;
- kūrybiniai - vaidmeniniai, statybiniai, vaidybiniai žaidimai** - tai pačių vaikų sumanyti, laisvi, įvairaus turinio ir improvizaciniai žaidimai;
- didaktiniai ir judrieji žaidimai** - specialiai vaikų mokymui ir lavinimui sumanyti žaidimai su taisyklėmis.

Mokydamiesi įvairių liaudies žaidimų vaikai susipažįsta su papročiais, tradicijomis, lavina kalbą, orientaciją, vikrumą, mokosi ritmiškai judėti, emocionaliai bendrauti mimika ir gestais.

4.2. UGDYMO TURINYS

Projektas „Mano darželis“

Rekomenduojamos temos	Vaikų veiksena	Metodai, būdai	Priemonės	Integruojamos programos

Aš grupėje; Žaislų ir daiktų pasaulis; Kas mumis rūpinasi? Mūsų knygelės	Kurti grupės taisykles; susipažinti su grupės žaislais; susipažinti su darželio patalpomis; žaisti su draugais; atlikti užduotis; piešti mylimą žaislą, žaisti loto; konstruoti; plauti grupės žaislus; tvarkyti žaislų kampelius; su tėvelių pagalba sutaisyti sulūžusį žaisliuką; mokytis savitvarkos ir savitvarkos, žaidimų ir ratelių; filmuoti vaikų žaidimą ir jį aptarti; kalbėtis apie knygas, jų reikšmingumą, naudą, įvairovę; išvyka į biblioteką; knygelių skaitymas ir aptarimas	Žaidimai, stebėjimas, grupinis darbas, pokalbiai, užduotys, individualus darbas, darbinė veikla, meninė veikla, konstravimas, išvyka	Žaislai ir aplinkos daiktai, vardų kortelės, užduotys, piešimo priemonės, stalo žaidimai, balionai, simboliai, nuotraukos, muzikos grotuvas, įrašai, video kamera, IKT, kompiuteris, Multimedia.	„Gyvenimo įgūdžių ugdymo programa“ Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programa
---	--	--	--	--

Projektas „Rudenėlis kloniais eina“

Rekomenduojamos temos	Vaikų veiksenos	Metodai, būdai	Priemonės	Integruojamos programos
Rudens gėrybės; Svečiuose pas spalvas; Lietaus ir vėjo išdaigos; Nutieskime rudenio takelį į miško tylą	Pokalbis apie rudenį; kūrybiniai darbiai iš gamtinės medžiagos; daržovių ir vaisių ragavimas; filmukų apie spalvas žiūrėjimas; eksperimentai su vandeniu, smėliu; orų stebėjimas ir aptarimas; žaidimai su smėliu, vėjo malūnėliu ir balionu; virtuali ekskursija į meteorologijos stotį; vėjo jėgainių stebėjimas; išvyka į rudenėjantį parką, žaidimai su šviesos stalu ir geo lenta.	Žaidimas, pokalbis, stebėjimas, piešimas, pasakojimas, išvyka, kūrybinės užduotys, eksperimentavimas, demonstravimas, akcijos.	Demonstracinės skaidrės, kompiuteris, žirklės, klėjai, popierius, gamtinė medžiaga, balionai, vėjo malūnėliai, medienos pavyzdžiai; šviesos stalas, geo lenta, smėlis, vanduo, muzikos grotuvas, įrašai, video kamera, IKT, kompiuteris, Multimedia.	„Gyvenimo įgūdžių ugdymo programa“;

Projektas „Pas močiutę į seklyčią“

Rekomenduojamos temos	Vaikų veiksenos	Metodai, būdai	Priemonės	Integruojamos programos
-----------------------	-----------------	----------------	-----------	-------------------------

<p>Pasakų kraitė; Duonos kelias</p> <p>Mano gimtinė – Lietuva;</p> <p>Rieda margučiai;</p> <p>Senieji amatai;</p> <p>Linai puošia, linas gydo ir maitina</p>	<p>Pokalbis apie pasakas, duoną; knygelių vartymas ir skaitymas; pasakų skaitymas virtualioje aplinkoje, garso įrašų klausymas; pasakų inscenizavimas; pasakų sekimas naudojant šešėlių teatrą; javų apžiūrėjimas pro lūpą; duonos ragavimas; duonos kepimo demonstracija; išvyka į kėpyklą, virtuali ekskursija duonos kėpykloje. Pokalbis apie Lietuvą, senuosius amatus, tradicines šventes, papročius; margučių marginimas ir ridenimas; senolių darbų atlikimas (virvių vijimas, siūlų sukimas, audimas, verpimas); darbeliai iš lino ir lininio audinio; demonstracinių skaidrių žiūrėjimas; dalyvavimas edukacinėse programose.</p>	<p>Žaidimas, pokalbis, piešimas, pasakojimas, išvyka, kūrybinis darbas, inscenizavimas, praktinis darbas, savarankiškas darbas; minčių lietus; demonstravimas, vaizdumas, išvyka, kūrybinis darbas, eksperimentavimas, praktinis darbas, susitikimai su amatininkais, edukacinės programos.</p>	<p>Šešėlių teatras su pasakų figūrėlėmis, javų pavyzdžiai, kompiuteris, multimedija, pasakų knygos, CD grotuvas, lūpa, duonos kepimo produktai.</p> <p>Lino pavyzdžiai, audimo staklės, linai, sėmenys, lininiai siūlai ir audiniai, margučių pavyzdžiai ir marginimo priemonės, plakatai apie Lietuvą, amatus, demonstracines skaidrės</p>	<p>Etnokultūrinė programa;</p> <p>Etnokultūrinė programa;</p> <p>„Gyvenimo įgūdžių ugdymo programa“.</p>
--	--	---	---	--

Projektas „Sveika, balta žiemužė“

Rekomenduojamos temos	Vaikų veiksenos	Būdai, metodai	Priemonės	Integruojamos programos
-----------------------	-----------------	----------------	-----------	-------------------------

Tamsa ir šviesa; Laukiame Kalėdų; Žiemos linksmybės ir rūpesčiai; Baltasis badas	Šventiškos nuotaikos kūrimas; kalėdinio vainiko ir kalendoriaus kūrimas; naujametinių sveikinimų, laiškų, šventės atributikos kūrimas ir gaminimas; šventiškos darželio aplinkos kūrimas; žaidimai lauke su sniegu; sniego ir ledo figūrų kūrimas; važinėjimasis su rogutėm; eksperimentai su sniegu ir vandeniu; paukštelių lesinimas; lauktuvių nešimas miško gyventojams; animacinių filmukų apie Kalėdas žiūrėjimas; demonstracinių skaidrių analizavimas; lesyklėlių gaminimas ir paukštelių lesinimas; pažintis su miško gyvūnais; pasakų apie gyvūnus skaitymas ir inscenizavimas.	Stebėjimas, tyrinėjimas, eksperimentavimas pokalbis, žaidimai, terapija, meninė veikla, vaizdumas; išvyka, savarankiškas darbas, kūrybinis darbas.	Padidinimo stiklas, knygos, piešimo priemonės, žirklys, klėjai, spalvotas popierius, trafaretai, iškarpos, plastilinas, sniegas, vanduo, kalėdiniai atvirukai, kalendoriai, eglutė, lesyklėlės, kompiuteris, IKT, multimedija, stalo žaidimai	Etnokultūrinė programa;
--	---	--	---	-------------------------

Projektas „Augu sveikas“

Rekomenduojamos temos	Vaikų veiksenos	Metodai, būdai	Priemonės	Integruojamos programos
Sveikų dantukų karalystėje; Noriu būti sveikas Baltprausys	Pokalbis apie dantukus; filmukų apie dantukus ir jų priežiūrą žiūrėjimas; lankymasis odontologijos kabinete; virtuali pažintis su odontologu, vaizdo pamokėlės apie dantukų priežiūrą; plakato „Linksmas ir liūdnas dantukas“ kūrimas; mokymasis valyti dantukus; eksperimentavimas, bandymai su rūgštiniais preparatais ir dantuku; asmens higienos mokymasis; savitvarkos mokymasis.	Žaidimas, pokalbis, piešimas, pasakojimas, išvyka, kūrybinės užduotys, filmo žiūrėjimas, šventės, viktorinos, eksperimentavimas.	Lankstinukai, burnos muliažas, higienos priemonės, medicininių priemonių rinkinys, dantų šepetukas, reklamos žurnalai, knygos, video įrašas, video grotuvas, fotoaparatas, žirklys, klėjai, popierius, smėlio laikrodis, kompiuteris, IKT, Multimedia, stalo žaidimai	„Gyvenimo įgūdžių ugdymo programa“; Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programa; Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa.

Projektas „Skambėk, pavasarėli“

Rekomenduojamos temos	Vaikų veiksenos	Būdai, metodai	Priemonės	Integruojamos programos
Žemelė bunda Paukščiai	Demonstracinių skaidrių apie bundančią gamtą žiūrėjimas; pažintis su grįžtančiais paukščiais; eksperimentavimai su sniegu, augalais; paukštelių lizdų apžiūrėjimas, palyginimas; svogūnų laiškų auginimas ir stebėjimas; sprogstančių pumpurų stebėjimas; paukštelių balsų pamėgdžiojimų klausymas; demonstracinių skaidrių žiūrėjimas.	Stebėjimas, tyrinėjimas, analizavimas, pokalbis, žaidimai, terapija, meninė veikla, eksperimentai su sniegu ir pavasariniais augalais, išvyka į gamtą.	Padidinimo stiklas, knygos, enciklopedijos, piešimo priemonės, paukštelių lizdai, paukščių balsų pamėgdžiojimai, pavasariniai augalai, sniegas, svogūnai, vazonėliai su žeme, kompiuteris, IKT, Multimedia, stalo žaidimai	Etnokultūrinė programa;

Projektas „Aš ir mano namai“

Rekomenduojamos temos	Vaikų veiksenos	Metodai būdai	Priemonės	Integruojamos programos
Namai namučiai Mano augintiniai (gyvūnai, augalai, paukščiai) Naminiai gyvūnai ir paukščiai	Gyvūnų nuotraukų paroda; mėgdžioti gyvūnų judesius, balsus; pasakoti apie savo augintinius; žaisti stalo žaidimus; piešti naminius gyvūnėlius; lankytis internetinėse svetainėse; lankstyti iš popieriaus; džiaugtis savo augintiniu, išvykti į zoo parduotuve, mokytis dainų, ratelių; vaidinti ir inscenuoti pasakas šešėlių teatru; žiūrėti demonstracines skaidres.	Pokalbis, stebėjimas, žaidimai, pamėgdžiojimas, bendravimas, imitacija, išvyka, pasakojimas, meninė veikla, vaidyba, inscenizacija, aktyvieji metodai.	Gyvūnų figūrėlės, nuotraukos, žaislai, gyvūnų loto, knygos, popierius, klizai, piešimo priemonės, žirklys, plastilinas, kaukės, karūnos, pieštukinės lėlės, lagamino teatras, šešėlių teatras, stalo teatras, kompiuteris, multimedija, žaidimas loto „Augalai ir jų augavietės“ muzikos grotuvas, įrašai, video kamera, IKT, kompiuteris, Multimedia.	„Gyvenimo įgūdžių ugdymo programa“; Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa.

Projektas „Gamtos karalystėje“

Rekomenduojamos	Vaikų veiksenos	Būdai, metodai	Priemonės	Integruojamos
-----------------	-----------------	----------------	-----------	---------------

temos				programos
Žiedų šalyje; Vabalų šalyje; Vandens šalyje	Išsiaiškinti augalų dalis (lapas, žiedas, stiebas); stebėti ir tyrinėti augalus artimiausioje aplinkoje; simbolizuoti augalus dailės darbeliuose; stebėti augalus, jų žiedus per padidinamąjį stiklą; eksperimentuoti su vandeniu; vandens ir jos augmenijos tyrinėjimas; demonstracinių skaidrių žiūrėjimas; piešimas augalų lapais ir žiedais; kūrybinių darbelių iš augalų kūrimas.	Stebėjimas, tyrinėjimas, pokalbis, žaidimai, terapija, meninė veikla, savarankiškas darbas, eksperimentavimas, aktyvieji metodai.	Padidinimo stiklas, knygos, piešimo priemonės, žirklys, klėjai, popierius, gėlių trafaretai, iškarpos, plastilinas, vabalų pavyzdžiai, gėlės, vanduo, kompiuteris, IKT, multimedija, žaidimų loto.	„Gyvenimo įgūdžių ugdymo programa“;

Projektas „Aš ir mano šeima“

Rekomenduojamos temos	Vaikų veiksenos	Metodai būdai	Priemonės	Integruojamos programos
Aš – berniukas, aš – mergaitė; Mano šeima; Mamos ir tėtės darbai	Savo išvaizdos, jausmų tyrinėjimas ir pažinimas; pokalbis apie šeimą, tėvų profesijas; demonstracinių skaidrių žiūrėjimas; šeimos piešimas; pažintis su tėvų profesijomis, darbais; pokalbis apie amatus; edukacinių programų lankymas; animacinių filmukų žiūrėjimas; didaktinių žaidimų žaidimas grupėse; vakaronių organizavimas.	Pokalbis, stebėjimas, žaidimai, bendravimas, demonstravimas, vaizdumas, imitacija, išvyka, pasakojimas, paroda, meninė veikla, vaidyba, inscenizacija, aktyvieji metodai, vakaronės.	Šeimų nuotraukos, lagamino teatras, šešėlių teatras, kompiuteris, multimedija, IKT, didaktiniai žaidimai, popierinės lėlės ir drabužiai, audio ir video įrašai, knygos, albumai, lėlės.	„Gyvenimo įgūdžių ugdymo programa“; Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programa; Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa; Etnokultūrinė programa.

4.2.1. NAUDINGOS INTERNETINĖS NUORODOS

Dailei, darbeliams
Linksmi darbeliai įvairia tematika - http://www.dltk-kids.com/ Tūkstančiai kūrybinių darbelių įvairiomis technikomis 2-15 metų vaikams - http://www.makingfriends.com/

[Origamio šalis – Orilandas](http://www.oriland.com/index.asp) - <http://www.oriland.com/index.asp>
[Lengvi lankstiniai ir darbeliai vaikams](http://www.tammyyee.com/origami.html) -<http://www.tammyyee.com/origami.html>
[Popieriniai žaislai, modeliukai, lėktuvai, dovanos, kepurės, popierinės mašinos ir motociklai](http://www.kinderart.com/) -
<http://www.kinderart.com/>
[Puikūs 3D darbeliai iš popieriaus](http://cp.c-ij.com/english/3D-papercraft/index.html) - <http://cp.c-ij.com/english/3D-papercraft/index.html>
[Ivairūs origamio darbai su schemomis](http://dev.origami.com/diagram.cfm) -<http://dev.origami.com/diagram.cfm>
[Viena didžiausių ir išsamiausių meno kolekcijų internete](http://www.abcgallery.com/) -<http://www.abcgallery.com/>
[Žinios apie meną: įvairios technikos, pagrindiniai dailės principai, meno stiliai, žymiausi menininkai, žaidimai](http://www.sanford-artedventures.com/) - <http://www.sanford-artedventures.com/>
[Mokykis piešti](http://www.billybear4kids.com/Learn2Draw/Learn2Draw.html) -<http://www.billybear4kids.com/Learn2Draw/Learn2Draw.html>
www.rankdarbiai/piesimas-ant-akmens
Dailei- www.lobzik
Origamis - www.kusudama

FILMUOTOS PAMOKĖLĖS

<http://www.youtube.com/watch?v=CmKVMIHFXs8&feature=related>
<http://www.youtube.com/watch?v=HnfjBxNIfcY&feature=fvwr>
<http://www.youtube.com/watch?v=3krZoxsu6to&feature=related>
<http://www.prittworld.com/lt/pritt-world/kurybines-idejos/kaledos-ziema/seniu-besmegeniu-girlianda.html>

Pasakos, eilėraščiai, mįslės, patarlės

www.pasakukampelis.comyr.com
www.portalas.dainutekstai.lt

<http://eilerastukaivaikams.blogspot.com/2011/02/dziaugiasi-grobiu-peliukas-tai-bent.html> - eilėraščiai, a. filmukai, piešinukai vaikams, pirštukų žaidimai, eiliuotos pasakos, dainelės, melodijos...

Skaidrių kūrimui PowerPoint programa

www.heathersanimations.com
<http://www.freeppt.net/animal-backgrounds.html>
<http://www.free-power-point-templates.com/education-powerpoint-slide-designs/>
Judantys paveikslėliai - www.smailikai.com

Paveikslėliai spalvinimui

www.mors-papirklip.dk
www.coloring-pictures.net

Interaktyvioms muzikos pamokoms

http://vma.emokykla.lt/moodle_upc/moodle19/course/upc_category.php
http://www.emokykla.lt/svetaines/Lietuviu_muzika/myweb2/index.htm
http://www.emokykla.lt/svetaines/vartai/lietuvos_kompozitoriai/index.htm
<http://www.musictechteacher.com/musicquizzes.htm>
http://www.musictechteacher.com/quiz_help_instrument.htm
http://www.musictechteacher.com/quiz_help_majorscales.htm
http://www.musictechteacher.com/quiz_rhythmquiz01.htm
http://www.bbc.co.uk/northernireland/schools/4_11/music/mm/index.shtml
Lopšinės - <http://www.lopsiniuradijas.lt/>

Tiesioginė transliacija iš Kalėdų senio ofiso

http://www.santaclauslive.com/main.php?link=santa_claus_live&kieli=eng&pid=2

Senoji animacija

<http://smailas.net/>
<http://www.vaikam.eu/>
www.pasakukampelis.comyr.com

Naudingos svetainės

<http://www.bitute.lt>
<http://www.tindirindi.lt>
<http://www.emokykla.lt/lt.php>
Elektroninė enciklopedija - <http://www.ipc.lt>
Ar žinai, kad... – www.lizdas.lt

<http://www.ikimokyklinis.lt/> tinklalapio skiltyje „Biblioteka“ galima rasti keletą vaikams skirtų trumpų filmukų saugos tema, kuriuose veikejas šuo Amsius pasakoja, kaip dera elgtis vienoje ar kitose situacijose. Pavyzdžiui, filmuke „Kelyje“ (<http://www.ikimokyklinis.lt/index.php/biblioteka/metodiniai-leidiniai/lietuvos-policija-vaikams--kelyje-/5869>).

<http://www.upc.smm.lt/ugdymas/ikimokyklinis/medziaga.php/>

Mokomosios priemonės vaikams

<http://www.ziburelis.lt/>
Kalbai ugdyti, logopediniai užsiėmimai, straipsniai- <http://www.elogopedai.lt>
<http://www.sesioszasys.lt>

V. UGDYMO(SI) PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vertinimas - tai nuolatinis informacijos apie vaiką, jo ugdymo(si) ypatumus bei daromą pažangą kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas.

Ugdymo pasiekimų ir pažangos **vertinimo paskirtis**:

-padėti vaikui pažinti save, suprasti savo gerąsias ir blogąsias ypatybes, įsivertinti, bręsti kaip asmenybei;

-kaupiti informaciją apie vaiko patirtį, pasiekimus, pažangą, kuri padėtų pedagogui išvelgti vaiko vystymosi galimybes, nustatyti problemas, diferencijuoti ir individualizuoti ugdymą;

-įsivertinti pedagogui savo darbo kokybę, koreguoti ugdymo turinį ir metodus, nustatyti pedagogo ir įstaigos darbo sėkmę, priimti pagrįstus sprendimus dėl tolesnės veiklos.

Vertinimas atliekamas vadovaujantis **Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo(si) pasiekimų vertinimo aprašu**. Vaiko ugdymo(si) pasiekimų pagrindiniai **vertintojai**: pedagogai, tėvai, specialistai.

Vertinimas yra orientuotas : į ugdymo procesą ir į vaiko individualių gebėjimų sklaidą (vaiko amžius, šeimos kultūra ir tradicijos, išsivystymo lygis, charakteris ir temperamentas, pomėgiai ir gebėjimai).

Ugdymo procese vertinimo ciklą sudaro: vertinimo planavimas; vertinimo informacijos kaupimas ir fiksavimas; vertinimo informacijos analizavimas; vertinimo informacijos naudojimas ir ugdymo proceso koregavimas.

Pirminis vaiko pažinimas prasideda nuo pokalbių su tėvais apie vaiką.

Vaikai vertinami du kartus per metus: rugsėjo- spalio mėnesiais ir balandžio -gegužės mėnesiais.

Vaikų ugdymo pasiekimai vertinami taikant šiuos **metodus**: stebėjimą, pokalbius, tyrimus, darbų analizę (piešinių, darbelių).

Pasiekimų fiksavimas ir pateikimo formos: kiekvienam vaikui kaupiamas jo pasiekimų aplankas. Vaiko aplanke gali būti: vaikų darbelių pavyzdžiai, diplomai, nuotraukos, vaiko esamo kompetencijos lygio vertinimo lapai, vaiko mintys, interviu su vaiku, specialistų komentarai, tėvų pastebėjimai, individualios programos).

Vaiko esamo kompetencijos lygio vertinimo medžiaga yra konfidenciali, ji laikoma grupėje. Apie vaiko pasiekimus turi būti informuoti tėvai, (globėjai). Apibendrinti vertinimo rezultatai turi būti aptariami metodinės grupės ar lopšelio-darželio pedagogų tarybos posėdžiuose.

Vaikų fizinio pasirengimo vertinimas

Judesio korekcijos mokytojas atlieka vertinimą 5-7 m. vaikams du kartus metuose – rugsėjo ir gegužės mėnesiais („Olimpinė savaitė“). Laikysenos ir plokščiapėdystės korekcijos vertinimas atliekamas rugsėjo-spalio mėnesiais.

Specialiųjų ugdymo(si) poreikių vaikų vertinimas

Mokslo metų pradžioje logopedas fiksuoja vaiko kalbos išsivystymo lygį ir numato korekcinio darbo būdus, o sausio ir gegužės mėnesiais - padarytą pažangą. Pildomos kalbos vertinimo kortelės, patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugpjūčio 9 d. įsakymu Nr. ISAK-1233, esant reikalui rengiamos individualios programos. Metų pabaigoje pildoma logopedo darbo ataskaitos forma, kuri pristatoma pedagogų posėdyje, vaiko pasiekimai aptariami lopšelio-darželio vaiko gerovės komisijoje.

Siekiant geresnės ugdymo(si) kokybės ir veiksmingumo, vertinimo sistema gali būti nuolat modernizuojama.

VI. VAIKO KOMPETENCIJŲ UGDYMAS

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA

1,5 - 2 metai	2 – 3 metai	3 – 4 metai	4 – 5 metai	5 – 6 metai
<p>Domisi šalia esančiais. Pratinasi pasidalinti žaislais. Pasitiki pažįstamais suaugusiais. Klauso suaugusiojo pavedimų. Orientuojasi grupės aplinkoje. Reiškia savo emocijas. Įgyja ir stengiasi taikyti savitvarkos įgūdžius.</p>	<p>Pratinasi orientuotis grupės aplinkoje. Pratinasi prisitaikyti prie pasikeitimų. Jaučia suaugusiojo meilę, pagalbą. Domisi šalia esančiais. Pratinasi pasidalinti žaislais. Pradedama suvokti ir vykdyti žodinius nurodymus. Reaguoja į kitų žmonių emocijas. Siekia kontakto su kitais vaikais. Ima dalyvauti grupės veikloje pagal dienotvarkę. Atlieka įvairius savitvarkos veiksmus. Ugdosi artumo ir saugumo pojūtį. Geba būti palankiais aplinkiniams. Pratinasi išlaikyti dėmesį.</p>	<p>Jaučia suaugusiojo meilę, pagalbą. Pasitiki gerai pažįstamais žmonėmis. Pratinasi orientuotis grupės aplinkoje. Pratinasi prisitaikyti prie pasikeitimų. Domisi šalia esančiais. Pratinasi pasidalinti žaislais. Žaidžia su vienu ar keliais draugais. Sutaria su kitais vaikais, jiems netrukdo. Suvokia, kad be namų ir darželio yra kitas pasaulis. Pratinasi būti savarankišku. Pratinasi ilgiau išlaikyti dėmesį. Ugdosi artumo ir saugumo pojūtį. Ugdosi teigiamus jausmus: gerumą, šilumą, meilę motinai. Ugdosi pagarbą augalo gyvybei. Pratinasi augalus saugoti. Įgyja žinių apie pavasarį žydinčius augalus. Nusiteikia netrukdyti aplinkinių ramybės, poilsio.</p>	<p>Jaučiasi grupės nariu, yra paslaugus, padeda kitiems. Jautrus kitų emocinei būsenai. Dalyvauja grupiniuose žaidimuose. Ugdosi poreikį dirbti, laipsniškai mažinant priklausomybę nuo kitų žmonių. Pratinasi kreiptis pagalbos į draugus ir suaugusiuosius. Pratinasi daiktus vertinti ir tausoti. Ugdosi dėmesingumą, atidumą gyvūnams. Pratinasi mokėti save apsiginti iškilusiose situacijose. Rodo jautrumą artimiesiems, siekia jiems padėti ar padaryti ką nors naudingo. Suvokia bendrą žmogaus ir gamtos ryšį. Turimas žinias pritaiko praktiškai. Stebi pasikeitimus gamtoje. Ugdosi grožėjimąsi, gėrėjimąsi pavasario gamta. Siekia įsiminti kuo daugiau gamtos paslapčių.</p>	<p>Žino svarbią asmeninę informaciją ir geba pasakyti kitiems. Pasitiki savimi ir savo gebėjimais. Supranta ir prisitaiko prie darželio dienotvarkės ir taisyklių. Bendrauja ir sutaria su daugeliu vaikų. Pratinasi padėti kitiems, ištikus nesėkmei paguosti. Pratinasi susitelkti veiklai. Bando tapti kūrybiškesniu. Suvokia savo teises ir geba atpažinti situacijas kai jos pažeidžiamos. Praktikuoja darbą grupėmis. Ugdosi tapatumą ir pasididžiavimo savo miestu jausmą. Džiaugiasi savo pasiekimais. Tausoja ir saugo savo žaislus. Geba dėlioti, konstruoti, ieško naujų sprendimų. Ugdosi meilės, pagarbos, gerumo jausmų motinai formavimąsi.</p>

		<p>Geba būti palankiais aplinkiniams. Atsargiai elgiasi su nepažįstamais gyvūnais. Pratinasi palaikyti tvarką, atlikti suaugusiojo pavedimus. Laukia švenčių, patiria staigmenas.</p>	<p>Žino artimiausius kultūros, istorijos paminklus(krašto muziejų, bažnyčią). Geba žaidime atsiradusias kliūtis spręsti taikiai, ramiai be smurto. Ugdomi pagarbą žmonių darbo rezultatams. Atidus ir dėmesingas gyvūnams. Geba orientuotis įvairioje aplinkoje.</p>	<p>Geba nujausti kada reikalinga pagalba kitam, bando padėti. Ugdomi gebėjimą veikti kolektyviai. Ugdomi norą būti aktyviais švenčių dalyviais. Pratinasi atsakingai rūpintis augalais. Pasitiki savo jėgomis, teigiamai vertina fizines galimybes. Nusiteikia tobulinti savo kūną ir dvasią. Geba suprasti ir taikytis prie darželio taisyklių. Stengiasi tausoti ir saugoti savo ir kitų žaislus. Stengiasi suprasti kas silpnina ir stiprina draugystę. Stengiasi būti nuoširdus.</p>
--	--	--	--	---

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

1.5-2 metai	2 – 3 metai	3 – 4 metai	4 – 5 metai	5 – 6 metai
<p>Suvokia nesudėtingus nurodymus, klausimus, paaiškinimus. Pradedą dalyvauti neilgame pokalbyje. Tvarkingai varto knygelėmis. Geba atsakyti į suaugusiojo klausimą žodeliais taip arba ne. Pasako žaislų pavadinimą, įvardija</p>	<p>Bando bendrauti garsais bei gestais, mėgdžioti girdimus garsus. Pratinasi kalbėti dviejų žodžių junginiais. Pradedą suvokti nesudėtingus klausimus, pasakojimus. Bando pats užmegzti pokalbį. Pradedą domėtis knygelėmis. Pratinasi vartyti iliustruotas knygeles. Stengiasi išvardinti, ką mato.</p>	<p>Pratinasi naudoti apibendrinamuosius žodžius Stengiasi vartoti kuo daugiau mandagių žodžių. Pratinasi išgirsti ir suvokti auklėtojos kalbą. Atidžiai išklauso sekamų pasakų. Padedant auklėtojai atpasakoja perskaitytą pasakėlę ar pasakojimą. Mokosi liaudiškų gyvulėlių</p>	<p>Geba savo įspūdžius reikšti trumpais sakiniais. Pratinasi kalbėti su keliais vaikais iš karto. Pasakoja apie tai, ką mato paveikslėliuose trumpais sakiniais.. Geba trumpai papasakoti apie savo gimtą miestą. Geba įsiklausyti ir išgirsti atskirus gamtos garsus, juos pamėgdžioti, aiškiai išstariant</p>	<p>Geba pasakoti apie save. Geba pasakyti savo vardą, pavardę. Pratinasi kalbėti, ką nors pranešti, papasakoti visai grupei. Savarankiškai pasakoja apie savo namus. Geba pasakoti apie savo gimto miesto įžymias vietas. Apibūdinant gamtos</p>

<p>atliekamus veiksmus</p>	<p>Bando išsakyti savo norus. Pradedama domėtis aplinka ir pateikia klausimą „kas čia?“ Pratinasi išgirsti ir suvokti auklėtojos kalbą. Mokosi eilėraštkus, imituodami judesius. Mokosi vartoti mandagumo žodžius. Pradedama vartoti žodelius „aš“, „mano“.</p>	<p>ir paukštelių pamėgdžiojimų. Išmoksta blynų kaulijimo dveilių. Formuojasi supratimą apie visuomeninio gyvenimo reiškinius. Ugdosi norą išsakyti savo įspūdžius, patirtus pievoje, parke. Geba atsakyti į užduotus kryptingus atvirose klausimus. Pratinasi kalbėtis su auklėtoja, Pratinasi naudoti apibendrinamuose žodžius Stengiasi vartoti kuo daugiau mandagių žodžių. Pratinasi išgirsti ir suvokti auklėtojos kalbą. Atidžiai išklauso sekamų pasakų. Padedant auklėtojai atpasakoja perskaitytą pasakėlę ar pasakojimą. Mokosi liaudiškų gyvulėlių ir paukštelių pamėgdžiojimų. Išmoksta blynų kaulijimo dveilių. Formuojasi supratimą apie visuomeninio gyvenimo reiškinius. Ugdosi norą išsakyti savo įspūdžius, patirtus pievoje, parke. Geba atsakyti į užduotus kryptingus atvirose klausimus. Pratinasi kalbėtis su</p>	<p>visus garsus. Ugdosi gebėjimą dalintis įspūdžiais apie mėgstamiausius orus, pramogas lauke, išvykas į gamtą, aiškintis, koku metu laiku tai galėjo būti. Pratinasi teisingai įvardinti vaisių ir daržovių skonį, išvaizdą, kvapus. Sužino ir išmoksta pokštavimų, žaidimų, dainų, burtų, spėliojimų. Pratinasi atsakyti į klausimus kuo pilniau. Pratinasi kalboje naudoti palyginimus, suprasti jų reikšmę. Pratinasi į pateiktus klausimus visiems atsakinėti po vieną. Pratinasi derinti žodžių giminę. Pratinasi išklausti kalbantįjį, išgirsti ir suvokti jo kalbą. Pasakoja apie tai kas vyksta, kas pasikeitė. Atsakant į užduotus klausimus daro bendras temos išvadas, patiems kelia klausimus. Geba kalboje vartoti kuo daugiau žodžių. Geba padedant auklėtojai atpasakoti pasakėles, savo kalbą palydint gestais, mimika. Formuojasi bendravimo įgūdžius. Ugdosi deklamavimo įgūdžius</p>	<p>reiškinius savo kalboje naudoja kuo daugiau sinonimų. Svarsto, pasakoja apie tai, ką matė, lietė, uodė, ragavo, veikė. Geba pasakoti pagal paveikslėlius. Geba atpasakoti girdėto teksto turinį Pratinasi kalbėti neskubant, maloniai, nešaukiant. Mokosi išskirti ir apibūdinti žvėrelių išvaizdą, gyvenimo būdą. Mokosi išvelgti gyvūnų kūno sandaros skirtumus ir panašumus. Intuityviai suvokia tautos švenčių prasmę, esmę ir savo dalyvavimą jose. Ugdosi norą giliau įvaldyti raidžių pasaulį. Kalboje pratinasi vartoti kuo daugiau mandagių žodžių. Daug kalbasi su grupės draugais. Ugdosi gebėjimą kurti pasakojimus, istorijas. Geba užduoti klausimus. Pratinasi įvairioje veikloje vartoti simbolius, imituoti raštą, perteikiant savo išgyvenimus. Pratinasi bendraujant išklausti ir išgirsti kalbėtoją. Geba sukaupti dėmesingumą.</p>
----------------------------	---	--	--	--

		<p>auklėtoja, keliais vaikais. Domisi, nagrinėja grupėje esančius užrašus ant asmeninių spintelių, žaidimų dėžučių.</p>		<p>Pratinasi nuosekliai dėstyti savo mintis, daryti nedaug gramatinių klaidų. Geba atsakinėti į klausimus, pratinasi taisyklingai, raiškiai kalbėti. Ugdosi toleranciją, kantrybę tarmiškai, kita kalba kalbantiems žmonėms. Domisi nežinomų žodžių prasme, aiškinasi jų reikšmes. Geba laikytis kultūringos kalbos etiketo.</p>
--	--	---	--	--

PAŽINIMO KOMPETENCIJA

1.5-2 metai	2 – 3 metai	3 – 4 metai	4 – 5 metai	5 – 6 metai
<p>Pradedama elgtis su daiktais pagal jų paskirtį. Žaisdamas keičia vienus daiktus kitais. Tyrinėja supančią aplinką. Suranda aplinkoje esantį daiktą, atitinkantį daiktą paveikslėlyje. Pastebi skirtumus tarp mergaitės ir berniuko. Grupuoja daiktus pagal spalvą, įvardija pagrindines spalvas</p>	<p>Pradedama suvokti sąvokas “daug”, “vienas”, bando susieti jas su daiktais. Pratinasi vartoti žodžius “didelis”, “mažas”. Mokosi rūšiuoti daiktus pagal panašumą. Pradedama elgtis su daiktais pagal jų paskirtį. Žaisdamas pradeda keisti vienus daiktus kitais. Mokosi pažinti naminius ir laukinius gyvūnus, paukščius. Pradedama pastebėti išskirtines daiktų ir kitų objektų savybes. Pratinasi stebėti supančią aplinką.</p>	<p>Pastebi skirtumus tarp savęs ir draugų. Pradedama suprasti ir vartoti žodžius: vienas, daug, nė vieno. Lygina ir grupuoja daiktus pagal dydį. Pažįsta ir pavadina pagrindines spalvas. Renka iš dalių (10 – 15) žaislus, loto, skiria dalį iš visumos. Pradedama suprasti praeitį ir dabartį: buvo ir yra. Geba pavadinti naminius gyvūnus. Pradedama domėtis knygelėmis. Gali keliais žodžiais</p>	<p>Pratinasi pažinti ir rasti aplinkoje pagrindines spalvas ir jas pavadinti. Pratinasi atpažinti geometrines formas (skritulį, trikampį, keturkampį). Ugdosi gebėjimą lyginti aplinkoje daiktų grupes pagal vieną savybę: formą, dydį. Geba pasakoti apie tai, kas buvo vakar, šiandien, kas bus rytoj. Pratinasi nusakyti medžių, gėlių ir kitų augalų, gyvūnų pavadinimus. Įgyja elementarių žinių apie saugų eismą. Įsimena keletą eilėraščių. Geba užbaigti auklėtojos pradėtą</p>	<p>Pratinasi pažinti įvairias formas. Pažįsta skaitmenis nuo vieno iki dešimties. Skaičiuojant daiktus, žaislus ir kt. išmoksta skaičiuoti iki 10. Supranta, kad skaičius nepriklauso nuo skaičiavimo krypties, daiktų dydžio. Suvokia kiekinę skaičiaus sandarą. Pažįsta monetas. Pratinasi rūšiuoti, klasifikuoti daiktus pagal keletą savybių: formą, dydį, spalvą.</p>

	<p>Pradedama pažinti spalvas. Pradedama mėgdžioti kitų veiksmus.</p>	<p>nusakyti, ką mato iliustracijose. Pradedama skirti kairę, dešinę. Pratinasi nusakyti šviesoforo spalvų reikšmę. Pratinasi pavadinti ir skirti paros dalis. Stebi ir tyrinėja augalus artimiausioje aplinkoje. Pratinasi pamėgdžioti įvairių paukščių balsus. Pratinasi teisingai pavadinti naminius paukščius. Susipažįsta su miško žvėreliais. Įsimena trumpus eilėraštkus. Geba nusakyti sniego, ledo požymius. Geba tinkamai elgtis su žaislais. Stebi gyvūnus, susipažįsta su jų gyvenimo sąlygomis. Tiria kuo panašūs ir skiriasi gyvūnai. Geba pasakyti kur dirba tėvai</p>	<p>sakinį. Pratinasi kopijuoti savo vardą. Domisi raidėmis ir žodžiais. Pažįsta keletą didžiųjų raidžių Pratinasi orientuotis erdvėje pagal savo kūną(kairė, dešinė). Supranta ir vartoja sąvokas šilta, šalta. Pratinasi nusakyti kur gyvena, kuo minta gyvūnai. Pratinasi skirti gyvūnus pagal išorę, gyvenimo būdą. Pajunta džiaugsmą, kad gamta galima pažinti aktyviai tyrinėjant . Plėstis žodyną, daugiau pažįstant aplinką. Geba žaisti siužetinius- vaidmeninius žaidimus Pratinasi pagal balsą atpažinti keturis-penkis paukščius. Pratinasi suprasti kitą ir būti suprastam. Ugdosi pasididžiavimą savo darželyje dirbančiais žmonėmis, draugais jų kūryba ir darbais. Ugdosi supratimą apie dydį, spalvą, formą. Geba suprasti, kad žvėrys ir paukščiai įvairiai prisitaiko prie savo aplinkos. Pratinasi iš lygybės padaryti nelygybę. Pratinasi apibūdinti daiktų savybes, daro išvadas. Domisi pažintine, grožine literatūra, televizijos laidomis.</p>	<p>Gali išvardinti savaitės dienas. Geba išvardinti metų laikus, nusakyti jų požymius. Tiksliai vartoja sąvokas rytoj, šiandien, vakar. Žino ir gali pasakyti, kur gyvena. Suvokia ir paaiškina kitiems saugaus eismo taisykles. Supranta iš ko pagaminti daiktai, geba nusakyti jų paskirtį, naudojimo galimybes. Pažįsta daug didžiųjų raidžių. Žino apie suaugusiųjų darbus, profesijas. Domisi savo krašto praeitimi. Domisi grožine ir pažintine literatūra. Jaučia judėjimo kryptį(pirmyn, atgal, kairėn, dešinėn). Suvokia ir geba pavadinti daiktų padėtį erdvėje: ant, po, aukštai, žemai, toliau, arčiau, virš. Geba matuoti daiktų ilgį, plotį, aukštį. Įgyja dalijimo įgūdžių(dvi, tris, keturias dalis). Suvokia, kad metų laikų temperatūra yra skirtinga ir nuo jos priklauso apranga, darbai, pramonės, netgi sveikata.</p>
--	--	--	---	---

				<p>Suteikia nuostabą, netikėtumą atrandant ir stebint nematomos gyvybės pasaulį.</p> <p>Ugdosi norą domėtis, džiaugtis, gėrėtis pasipuošusiomis patalpomis.</p> <p>Pratinasi jausti pagarbą gyvybei ir žemei.</p> <p>Pratinasi ieškoti informacijos knygoje.</p> <p>Geba įsivaizduoti, žaisti vaizdiniais, realybę skirti nuo fantazijų pasaulio.</p> <p>Ugdosi norą dalintis rūpesčiais ir džiaugsmiais su suaugusiais.</p> <p>Ugdosi susigyvenimo jausmą.</p> <p>Pratinasi atpažinti paukščių panašumus ir skirtumus.</p> <p>Susipažįsta su žiemos palydų ir pavasario sutikimo papročiais.</p> <p>Domisi gimtosios vietovės praeitimi.</p> <p>Žino tautinius simbolius – vėliavą, herbą, himną.</p> <p>Domisi kuo įvairesniais kiaušinių dažymo būdais.</p> <p>Suvokia kiekinę skaičiaus sandarą iš vienetų.</p>
--	--	--	--	---

SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA

1.5 - 2 metai	2 – 3 metai	3 – 4 metai	4 – 5 metai	5 – 6 metai
---------------	-------------	-------------	-------------	-------------

<p>Mokosi savarankiškai apsirengti ir nusirengti. Pradedama suprasti ir atlikti komandas Mokosi eiti takeliu Pratinasi eiti poromis. Lavinasi pagrindinius smulkiuosius judesius. Pradedama ridenti, mesti kamuolį. Mokosi tvarkingai valgyti, kramtyti.</p>	<p>Bando savarankiškai apsirengti ir nusirengti. Supranta ir atlieka komandas Geba eiti takeliu. Pratinasi eiti poromis. Lavinasi pagrindinius smulkiuosius judesius. Geba ridenti, mesti kamuolį. Geba tvarkingai valgyti, kramtyti.</p>	<p>Lavinasi fizines kūno galimybes. Įgyja sukimosi poromis pradmenis. Pratinasi savarankiškai apsirengti ir nusirengti. Įgyja ėjimo takeliu pradmenis. Supranta, kad gatvėje būtina suaugusiojo pagalba. Geba eiti poromis. Pajunta intuityvų bendravimą su gamta. Pratinasi būti tvarkingais, pastebėti patiemis trūkumus. Mokosi kamuolio valdymo technikos jį ridenant. Pratinasi tvarkingai valgyti, kramtyti, neskubėti. Pratinasi pastebėti netvarką darželio teritorijoje ir ieškoti būdų ją pašalinti. Mokosi eiti susikabinus vienas už kito, keičiant ėjimo tempą. Nejungia ir neliečia įvairių elektros prietaisų. Palaiko gerą nuotaiką. Ugdosi asmeninės higienos įgūdžius, savarankiškai valgo. Tenkinasi poreikį judėti. Skiria važiuojamosios gatvės dalį ir šaligatvį pėstiesiems. Geba iki galo atliktų darbinės užduotis. Išmoksta sportinių pratimų. Ugdosi užuojautą alkstantiems paukšteliams.</p>	<p>Lavinasi higieninius įgūdžius. Lavinasi koordinaciją, pusiausvyros įgūdžius. Gilinasi savarankiškumo įgūdžius. Gauna žinių apie buityje naudojamų cheminių medžiagų paskirtį ir saugumą jais naudojantis. Žaidžia pačių sugalvotus ar pasiūlytus žaidimus. Geba suprasti sveikos mitybos esmę ir nusako kas padeda žmogui būti sveikam. Renka ir džiovinama gamtinę medžiagą padedant tėveliams, auklėtojoms Lavinasi pusiausvyrą. Tobulinasi judesių koordinaciją. Pratinasi saugiai elgtis su aštriais daiktais, suvokia, kaip su jais reikia naudotis. Pratinasi veikti šalia kitų, saugant save ir kitus.</p>	<p>Pratinasi rūpintis savo kūnu ir gera savijauta. Supranta judesio kalbą, išreiškia save judesiu, mimika. Suvokia savo poreikius, geba išsiaiškinti, kurie svarbūs sveikam augimui. Geba saugiai elgtis kelyje į darželį. Geba saugiai elgtis išvykų metu. Mokosi estafečių elementų. Pratinasi savarankiškai susitvarkyti savo darbo vietą. Suvokia gamtos grožį, neniokoja jo. Pratinasi teisingai naudotis elektros prietaisais suaugusiųjų priežiūroje. Kreipiasi, esant reikalui, pagalbos į draugą ar suaugusįjį. Geba savarankiškai prižiūrėti savo augintinius, juos maitinti. Ugdosi mėtymo į taikinį įgūdžius. Bėga įvairiomis kryptimis, stengiasi išvengti susidūrimo. Pratinasi pašokti vietoje stipriai atspiriant abiem kojom. Tobulinasi lindimo, peršokimo per kliūtis,</p>
--	---	--	--	---

		Juda saugiai, nesusiduriant su kitais.		vikrumo įgūdžius.
--	--	--	--	-------------------

MENINĖ KOMPETENCIJA

1,5-2 metai	2 – 3 metai	3 – 4 metai	4 – 5 metai	5 – 6 metai
<p>Pratinasi mušti ritmą. Bando emociškai reaguoti į girdimą muziką. Pratinasi naudoti kljusus. Pradedama valdyti pieštuką. Pratinasi kirpti. Pratinasi naudotis akvareliniais dažais.</p>	<p>Įgyja pradinius ritmikos elementus. Išbando įvairius ritminius instrumentus. Išgirsta natūralių gamtos garsų pasaulį, bando juos tyrinėti. Emociškai reaguoti į girdimą muziką. Pratinasi naudoti kljusus. Pradedama valdyti pieštuką. Pratinasi kirpti. Pratinasi naudotis akvareliniais dažais. Štampuoja įvairių formų štapais. Eksperimentuoja su plastilinu, modelinu.</p>	<p>Pratinasi emociškai reaguoti į girdimą muziką. Dainuoja trumpas siauro diapazono dainas. Muzikuoja vaikiškais ritminiais instrumentais. Ritmiškai atlieka imitacinius judesius. Pradedama skirti muzikos tempą, dinamiką. Stebi draugų kūrybinius, vaidybinius žaidimus. Geba valdyti pieštuką, teptuką. Geba apvedžioti paprastų formų trafaretus. Tvarkingai naudojami akvareliniais dažais. Stebi aplinką, draugų atliktus darbelius, jais grožisi. Geba tapyti baltu gvašu ant juodo popieriaus. Dėlioja ornamentus iš pagalbinių medžiagų (pvz.; šiaudelių, spyglių ir kt.). Aplikuoja naudodamas plėstinę techniką (iš įvairaus spalvoto popieriaus). Tvarkingai kljuoja auklėtojų paruoštas formas. Pajaučia rudenišką gamtos</p>	<p>Ugdosi gebėjimą išsiklausyti į muziką ir emociškai ją suvokia. Naudoja muzikos instrumentus, stengiantis ritmuoti, išlaikyti tempą. Atlieka judesius pagal muzikos ritmą. Dainuoja su pritarimu, po vieną, ansamblyje įvairių nuotaikų dainas. Išmoksta elementarių šokio žingsnelių. Ugdosi gebėjimą atlikti nesudėtingus vaidmenis kūrybiniuose žaidimuose. Geba patirtus įspūdžius perteikti piešiniu, kūno judesiu. Pratinasi dirbti individualiai. Pratinasi pavaizduoti atskiras profesijas. Pratinasi eksperimentuoti spalvų deriniais, ieškoti naujų spalvų. Piešia naudodamas įvairias priemones (pieštukus, vaškines kreideles ir kt.). Žino natūralios gamtos sukurtus dažus ir spalvas. Tvirtina kirpimo įgūdžius.</p>	<p>Geba išikalustyti į muzikos nuotaiką, ją improvizuoja judesiu. Klauso įvairių stilių muziką. Ritminiams kūriniams atlikti naudoja muzikos instrumentus. Moka išreikšti save judesiu. Dainuoja platesnio diapazono daineles, tiksliau intonuoja, Geba šokti pavieniui, poroje. Moka nupasakoti žodžiais girdėtą muziką, matytą šokį. Geba saugiai, taupiai ir tvarkingai elgtis su dailės priemonėmis ir medžiagomis. Dirba grupinius darbelius. Gamtos ir aplinkos stebėjimus geba pavaizduoti dailės priemonėmis. Džiaugiasi gerais savo veiklos rezultatais, draugų darbais.</p>

		<p>spalvų derinius. Pažįsta tautinės vėliavos spalvas, jas atkartoja piešdami. Piešdami skritulius pavaizduoja konkrečius objektus. Grožisi meniškais kūrinėliais: piešiniais, darbeliais.</p>	<p>Sudėlioja nesudėtingą vaizdelį, ornamentą. Savo emocijas, mintis perteikia judesiu, muzikuojant, vaidinant.</p>	<p>Geba raižyti ant išlygintos plastilino plokštės. Išradingai kūrybiniams darbams naudoja gamtinę medžiagą, buitines atliekas. Išradingai iš minkšto popieriaus daro vaisių ir daržovių muliažus. Piešia tiesią liniją, geometrines figūras. Kerpa įvairias formas pagal nubrėžtus kontūrus. Kūrybinėje veikloje naudoja ornamentiką. Aplikavimą derina su piešimu, antspaudavimu. Geba spontaniškai reikšti savo mintis, nuotaiką įvairiomis meninės raiškos priemonėmis.</p>
--	--	--	--	---

VII. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

- Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I – 983.
- Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 04 18 įsakymas Nr. ISAK – 627 „Dėl ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“ (Žin., 2005, Nr. 52 – 1752).
- Ikimokyklinio ugdymo gairės. Programa pedagogams ir tėvams. – V.: Leidybos centras, 1993.
- Ankstyvojo ugdymo vadovas / Monkevičienė O. (sud.). – V.: Minklės leidyba, 2001.
- Einon D. Ankstyvasis ugdymas.-V.: UAB “Egmont Lietuva“,1998.
- Vaikų darželio programa „Vėrinėlis“. - V.: Leidybos centras, 1993.
- Monkevičienė O. Vėrinėlis. Knyga auklėtojais. I dalis. – V.: Leidybos centras, 1995.
- Monkevičienė O. Vėrinėlis. Knyga auklėtojais. II dalis. – V.: Leidybos centras, 1995.
- Bakūnaitė J. Humanistinio vaikų ugdymo programa. Auginu gyvybės medį. – V.: Eugrimas, 1998.
- Žukauskienė R. Raidos Psichologija. – V.: Margi raštai, 1998.
- Artyn vaiko / Egmonto projektas vaikų darželiams. – V.Polilogas, 1997.
- Projektų metodas ugdymo procese. Mokslinės praktinės konferencijos medžiaga / Kiseliovas A.(sud). – Š.: Šiaulių universitetas, 2002.
- Saugėnienė N. Ugdymo programų planavimas ir realizavimas. – K.: KTU, 2003.s
- Tamošiūnas T. Projektų metodas ugdymo praktikoje. – Š.: Šiaulių universiteto leidykla, 1999.
- Demokratiškos pedagogikos matai / Ch.R.Mathiasen, E.Staerfeldt (sud.).-V.:Ciklonas, 2005
- Klimka L., Kazlauskas R. ir kt. Po tėviškės dangum.-V.: Lietuvos pedagogų kvalifikacijos institutas,1997.
- Kaffemanienė I.,Burneckienė I. Specialiųjų poreikių vaikų žaidimo gebėjimų ugdymas.-Š.:Šiaulių universiteto, 2001.
- Becker-Textor Ingeborg. Kūrybiškumas vaikų darželyje.-V.: Presvika,2001.
- Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų bei pažangos vertinimo gairės ir aprašas. -V.; Presvika, 2008
- Katinienė A., Vaičienė A. Muzika vaikų darželyje.-Š.:Šiaurės Lietuva,2001.
- D.Trister Godge , Laura J.Colker ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas“-V.; Presvika, 2007
- Grinevičienė N., Jarovaitienė R. Tradiciniai žaidimai. – K.: Šviesa, 1997.
- Didžioji vaikų žaidimų ir darbėlių knyga. Bertrun Jeitner-Hartmann (sud.) -V.:Lektūra,2000.
- Diane Trister Dodge, Sherrie Rudink „Ankstyvojo amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. -V.; Presvika, 2008.

ROKIŠKIO SENAMIESČIO PROGIMNAZIJOS LAIBGALIŲ SKYRIAUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Visas Mokyklos pavadinimas: Rokiškio Senamiesčio progimnazijos Laibgalių ikimokyklinio ir pradinio ugdymo skyrius (toliau vadinama – Laibgalių skyrius).
2. Mokyklos veiklos pradžia: 2008-09-01.
3. Mokyklos teisinė forma ir priklausomybė - savivaldybės biudžetinė įstaiga.
4. Mokyklos grupė-bendrojo lavinimo mokykla.
5. Mokyklos tipas - progimnazija.
6. Mokyklos buveinė – J. Biliūno 2, Rokiškis, LT-42105, el. paštas: senamiescio.progimnazija@gmail.com; ikimokyklinio ir pradinio ugdymo skyriaus buveinė – Ateities 5, Laibgalių kaimas, Jūžintų seniūnija, LT – 42273 Rokiškio rajonas, el. paštas: laibgaliu.skyrius@gmail.com, tel. 8 458 65132.
7. Mokyklos steigėjas – Rokiškio rajono savivaldybė.

1.2. ĮSTAIGOS IR REGIONO SAVITUMAS

Laibgalių skyrius dirba 10.30 val. (nuo 7 val. iki 17.30 val.).

Įstaigoje diegiamos ugdymo turinio naujovės vaikų emocinei ir socialinei patirčiai įgyti. Čia sukurtos visos būtinausios sąlygos vaikų ugdymui(si): dvi grupės, logopedo kabinetas, meninio ugdymo salė, valgykla. ESF lėšomis, vykdant regioninę Kaimo plėtros programą, atnaujinta aplinka: įrengtas modernus sporto aikštynas, lauko estrada, vaikų žaidimo aikštelės, pavėsinės. Vaikai visapusiškai ugdomi žaisdami, muzikuodami, šokdami, sportuodami, tyrinėdami aplinką. Tame pačiame pastate įsikūrę ir Laibgalių kaimo kultūros namai, šalia – kaimo biblioteka, ambulatorija.

Laibgalių ikimokyklinio ir pradinio ugdymo skyrius – atvira įstaiga. Čia vyksta daug įvairių kultūrinių renginių bendruomenei, kai kurie jau yra tapę tradiciniais, tai: Rugsėjo 1-osios šventė, Rudenėlio šventė, Kalėdinės eglutės šventė, gimtadienio šventė, ketvirtokų atsisveikinimo su šventė, būsimųjų pirmokų šventė. Bendradarbiaujame su rajono, miesto mokyklomis, Rokiškio pedagogine psichologine tarnyba, Policijos komisariatu, Visuomenės sveikatos biuru, Vaiko teisių apsaugos skyriumi, Rokiškio kultūros namais, Rokiškio krašto muziejumi, rajoninės Juozo Keliuočio bibliotekos Vaikų ir jaunimo literatūros skyriumi.

Ugdymo proceso savitumą lemia:

- vaikų kultūros pripažinimas (kuriamos sąlygos vaikų saviraiškai ir vaikiškam elgesiui plėtotis; vaikystė pripažįstama kaip savaiminė vertybė ir leidžiama vaikams ją išgyventi);
- glaudus bendradarbiavimas su šeima (tėvai – ugdymo proceso dalyviai ir aktyvūs bendruomenės nariai);
- demokratiniai pedagogų ir vaikų santykiai (stengiamasi priimti ir atsižvelgti į kiekvieno vaiko nuomonę; skatinamas vaikų iniciatyvumas; vaikų ir pedagogų santykiai grindžiami pagarba ir pasitikėjimu).

Pedagogai, įgyvendindami ikimokyklinio ugdymo programą, atsižvelgia į reikšmingus Rokiškio ir Laibgalių krašto geografinius, istorinius, kultūrinius, socialinius ypatumus.

Vaikų pilietiškumo ir visuomeniškumo pradų ugdymui, savo tautos, gimtinės tradicinės kultūros vertybių pažinimui ir puoselėjimui, istorinės atminties stiprinimui, sveikatos, socialinių įgūdžių, demokratiškumo ugdymui svarbios savo kaimo lankytinos vietos: muziejus, įkurtas išpuoselėtoje vietos gyventojų P.Pautienio sodyboje, daugybė gražiai tvarkomų sodybų. Tradicinės gandrinių šventės, vykstančios kiekvieną vasarą, taip pat turi įtakos vaikų ugdymui, nes jie- nuolatiniai šių švenčių dalyviai ir žiūrovai.

Ugdant vaikų ekologiškumą, akcentuojami šie principai: kraštotyris (remiamasi vaikų žiniomis, vaizdiniais, kurie įgyti tyrinėjant gimtosios vietovės, vaikų darželio, žemės paviršių, stebint oro reiškinius, vandenį, dirvožemį ir kita), sezoniškumo (gyvenvietės, gimtojo kaimo gyvosios ir negyvosios gamtos objektų bei reiškinių ir jų kitimas stebimi rudenį, vasarą, žiemą, pavasarį).

1.2. MOKYTOJŲ IR KITŲ SPECIALISTŲ PASIRENGIMAS

Darželio grupėje su ikimokyklinio amžiaus vaikais dirba kvalifikuoti specialistai: 3 vyresnieji mokytojai (auklėtojos). Dirba logopedas, meninio ugdymo mokytoja, auklėtojos padėjėja.

1.3. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOS IR STRATEGINIŲ DOKUMENTŲ SAŠAJOS

Šalies socialinio, ekonominio, kultūrinio gyvenimo kaita: globalizacija, informacinės visuomenės kaita, vertybių ir vertybinių nuostatų kaita, informacinės visuomenės plėtra – įpareigoja Laibgalių skyriaus bendruomenę labai atidžiai derinti ugdymo tikslus su vaikų, šeimų, bendruomenės ir valstybės poreikiais. Ikimokyklinio ugdymo programa parengta, vadovaujantis svarbiausiais tarptautiniais, Lietuvos ir Rokiškio rajono savivaldybės dokumentais.

Ikimokyklinio ugdymo programa parengta vadovaujantis „Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašu“, „Metodinėmis rekomendacijomis ikimokyklinio ugdymo programai rengti“ ir yra orientuota į ugdymo tęstinumą priešmokyklinėje grupėje.

Ikimokyklinio ugdymo programa sudaryta remiantis Vaiko teisių konvencija (ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983) . 29 straipsnyje nurodoma „kuo visapusiškiau ugdyti vaiko asmenybę, talentą ir protinius <...> sugebėjimus“. 31 straipsnio 2-oje dalyje užtikrinama vaiko galimybė „visapusiškai dalyvauti kultūriniame ir kūrybiniame gyvenime“, prisidedant prie to, kad jam būtų suteiktos „atitinkamos ir vienodos galimybės dalyvauti kultūrinėje ir kūrybinėje veikloje<...>. 12 straipsnyje teigiama, kad „valstybės dalyvės garantuoja vaikui, sugebančiam suformuluoti savo pažiūras, teisę laisvai jas reikšti visais jį liečiančiais klausimais; be to, vaiko pažiūroms, atsižvelgiant į jo amžių ir brandumą, skiriama daug dėmesio. Todėl ikimokyklinio ugdymo grupės pedagogės turi garantuoti teisę vaikui būti aktyviu ugdymo proceso dalyviu ir numatyti veiklos būdus ir formas, kaip vaikas galės reikšti savo nuomonę, teikti siūlymus, priimti sprendimus, turinčius įtakos vaiko ugdomosios aplinkos kūrimui, poreikių tenkinimui, gebėjimų ugdymui. Leisti vaikui būti smalsiam ir veikliam, turėti daug galimybių saviraiškai – tai reiškia užtikrinti tolesnę jo sugebėjimų ir asmenybės plėtrą. Svarbu duoti savarankiškai vaiko iniciatyvai erdvės, laiko ir profesionalaus dėmesio. Pedagogas turi pastebėti ir įvertinti vaiko saviraišką. Įstaigos darbas turi būti nukreiptas į vaiko kultūrą, visą grupę ir kartu atskirai į vaiką.

Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme (1996 m. kovo 14 d. Nr. I - 1234 4 straipsnyje teigiama, kad vaikas „negali būti diskriminuojamas dėl savo arba savo tėvų <...> amžiaus, < ...> socialinės, turtinės, šeimyninės, sveikatos būklės <...>. Tame pačiame straipsnyje nurodoma, jog kiekvienam vaikui turi būti garantuota galimybė sveikai, fiziškai bei protiškaip normaliai vystytis, dalyvauti visuomenės gyvenime. 43 straipsnis nurodo, jog „sveiko gyvenimo būdo propagavimas <...> svarbi valstybės socialinės politikos ir veiklos sritis.

Privalomo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo tvarkos apraše, patvirtintame 2012-04-26 Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministro ir Lietuvos respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro, akcentuojama, kad šiandien itin svarbu plėtoti ir užtikrinti lanksčias ir labai kokybiškas ikimokyklinio ugdymo paslaugas. Viena priemonių, siekiant įgyvendinti šiuos tikslus, yra ugdymo turinio atnaujinimas. Šiandien ugdymo turinys suprantamas ne kaip griežtai reglamentuota programa, o kaip kompleksiškas procesas, kuriame pabrėžiama turima vaiko patirtis ir sąsajos su aktualiais socialinės kultūrinės jo gyvenamosios vietos poreikiais. Toks ugdymo turinys užtikrina ugdymo kokybę, padeda išvengti socialinės atskirties ir sudaro palankias sąlygas kiekvienam vaikui įgyti ir plėtoti asmenines kompetencijas.

Ugdomos dabarties žmogui būtinos kompetencijos, teikiančios galimybių prasmingai dalyvauti visuomenės gyvenime ir profesinėje veikloje, pozityviai reaguoti į sparčiai besikeičiančio pasaulio iššūkius bei nuolat mokytis, užtikrinama švietimo kokybė, atnaujinimas, į naujų asmenų kompetencijų ugdymą orientuojamas ir ugdymo turinys, ir procesas. Švietimo reformos tikslas – visapusiškas kūrybiškos asmenybės ugdymas. Šis dokumentas įstaigos pedagogus įpareigoja ugdomojo proceso metu ypač daug dėmesio skirti vaikui, jo saviraiškai, nes ikimokyklinis ugdymas, kuris yra kaip pradinė ugdymo grandis formuojant savarankišką ir kūrybiškai mąstančią asmenybę tampa ypač reikšmingas.

Įstaigos pedagogai garantuoja, kad vaikas įstaigoje jausis orus ir saugus dėl savo tautinės, kultūrinės ar rasinės tapatybės, socialinės padėties. Kiekvienas vaikas vertinamas nešališkai ir turi galimybę visapusiškai dalyvauti bendruomenės gyvenime. Švietimo orientavimas į darnų vystymąsi – tai sykiu galimybė aktualizuoti ugdymo turinį, siekti jo integralumo bei spręsti įvairialypius švietimo kokybės tobulinimo uždavinius. Ikimokyklinio ugdymo grupės pedagogams keliamas uždavinys nuolat tikslingai tobulinti kvalifikaciją, ugdyti analitinius gebėjimus, t. y. nuolat stebėti, analizuoti ir reflektuoti savo praktinę veiklą.

1.4. VAIKAI IR JŲ POREIKIAI

Laibgalių ikimokyklinio ir pradinio ugdymo skyriuje ugdomi vaikai nuo 2 iki 10 metų. Veikia ikimokyklinio ugdymo grupė mišraus amžiaus vaikams (2–5 metų), viena priešmokyklinio ugdymo grupė (6 metų amžiaus vaikams) ir dvi jungtinės pradinio ugdymo 1-4 klasės (7-10 metų amžiaus vaikams).

Pagrindinis vaikų pageidavimas – kad darželyje būtų daug gražių žaislų, gerų draugų, švenčių ir įvairių žaidimų. Vaikams patinka, kad darželyje taip gražu ir jauku.

1.5. TĖVŲ POREIKIAI

Daugelis tėvų pageidauja, kad vaikai darželyje išmoktų bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais, suaugusiais, užsiimtų turininga veikla (pieštų, vaidintų, mokytųsi dainuoti, šokti), išmoktų laikytis tvarkos, būtų pavalgę, saugūs ir užsiėmę vaikams įdomia veikla. Tėvams svarbu, kad grupėje dirbtų geri pedagogai, kad vaikai į darželį eitų noriai, būtų gera jų savijauta. Nemaža dalis tėvų pageidauja, kad jų vaikams būtų suteikiama efektyvi reikalinga logopedo pagalba.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Įstaigoje gerbiama vaiko nuomonė, vaikas turi teisę pats rinktis veiklą ir veikti savaip, sudaromos sąlygos vaiko kultūrai puoselėti.

PRINCIPAI

Humaniškumo. Pripažįstama, kad vaikas yra vertybė. Jis ugdomas būti savarankišku, garbingu, gebančiu pasirinkti ir atsakyti už savo pasirinkimą. Sudaromos sąlygos įvairių vaiko galių plėtojimuisi,

harmoningam asmenybės vystimuisi. Garantuojama vaikui teisė gyventi ir elgtis pagal prigimtį bei asmeninę patirtį.

Tautiškumo. Gaivinamos ir puoselėjamos tradicinės kultūros vertybės. Ugdomas būsimasis tautos kultūros kūrėjas ir saugotojas. Auginamas doras, geras, kūrybingas žmogus. Įprasminamos dorovinės žmogaus nuostatos į aplinką.

Demokratiškumo. Siekiama, kad nepalanki socialinė kultūrinė kai kurių šeimų aplinka netrukdytų vaikui harmoningai vystytis. Ugdomas kritiškai mąstantis, iniciatyvus, tolerantiškas, mokantis bendrauti su kitais, žmogus.

Socialinio ir emocinio kryptingumo. Gerbiama vaiko nuomonė, vaikas turi teisę rinktis veiklą ir veikti savaip. Sudaromos sąlygos vaiko kultūrai puoselėti.

Vieningumo. Ugdymo turinys, ugdymo procesas turi laiduoti darną tarp vaiko fizinių ir psichinių galių. Siekiama veiklų, atskirų programų sąryšio. Šeimos, darželio ir mokyklos ugdymo tikslų, principų vieningumo.

III. IKIMOKYKLINIO UGDYMO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

TIKSLAS

Bendradarbiaujant su šeima, puoselėti visus vaiko gebėjimus, lemiančius jo visapusiško asmenybės vystymo(si) ir socializacijos sėkmę.

UŽDAVINIAI

9. Tenkinti individualius vaiko poreikius ir interesus.
10. Sudaryti sąlygas vaikų socializacijai, kūrybiškumui ir saviraiškai.
11. Puoselėti vaiko kalbą, tautinio tapatumo jausmus, pagarbą šeimai, tradicijoms, tėvynei.
12. Ugdyti pažintinius gebėjimus: jutimus, mąstymą, vaizduotę.
13. Ugdyti elementarius savitvarkos, savitvarkos bei savitarnos pradmenis.
14. Garantuoti socialinį, psichologinį ir fizinį vaiko saugumą.
15. Puoselėti vaiko kultūrą, dorines ir kitas vertybines nuostatas.
8. Organizuoti tėvų pedagoginį švietimą.

IV. UGDYMO TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

Ugdymo programos turinys orientuotas į ikimokyklinio amžiaus vaikų galimybes, jų augimą ir įgyvendinamas per visą vaiko buvimą grupėje. Ikimokyklinio ugdymo programos turinį atspindi teminiai projektai, kurie grindžiami nuoseklumo ir perimamumo principu, nuo vaikai artimos iki tolimesnės aplinkos. Projektais siekiama ugdyti socialinę (gyventi ir būti greta, kartu), komunikavimo (klaudytis, kalbėti, bendrauti su kitais), sveikatos saugojimo (sveikai gyventi, saugiai judėti ir veikti), pažinimo (tyrinėti ir atrasti pasaulį) ir meninę (grožėtis, kurti, pajauti, įsivaizduoti) kompetencijas. Visos kompetencijos tarpusavyje glaudžiai siejamos ir integruojamos. Ugdytinios kompetencijos ir vertybinės nuostatos sudarytos atsižvelgiant į vaikų amžiaus tarpsnį, gebėjimus ir įgūdžius.

Ugdomoji veikla planuojama savaitei. Esant vaikų poreikiams ir būtinybei, temos gali būti pratęstos.

4.1. VAIKŲ UGDYMO SISTEMA

Laibgalių skyriuje taikoma integruoto ugdymo sistema. Ji teikia optimalias sąlygas ikimokyklinio ugdymo tikslų realizavimui, laikantis pagrindinių švietimo reformos principų, tikslų, keičiant požiūrį į vaikų ugdymą. Ši sistema labiau atitinka vaiko amžiaus psichologines savybes. Ja vadovaujantis, vaikams galima įdomiau pateikti ugdomąją medžiagą, vaikai gali aktyviau

bendradarbiauti, praturtinti ugdomąjį procesą savo idėjomis. Daugiau dėmesio skiriama įgūdžių, gebėjimų ugdymui, komunikavimui, suteikiama įvairesnių galimybių remtis vaikui savo patirtimi, geriau suvokti sukauptų žinių svarbą realiame gyvenime. Auklėtojai integruotas ugdymas leidžia kūrybiškiau susieti programos reikalavimus su savo idėjomis. Auklėtoja gali pasirinkti ir papildyti savo nuožiūra kitus ikimokyklinio ugdymo metodus, prieš tai juos aptarusi su tėvais ir bendruomene.

Auklėtoja gali taikyti Ž. Piažę, M. Montesori, R. Štainerio, O. Dekrolio, F. Frebelio, S. Frene, Egmonto projekto pedagogines – metodines sistemas ar pedagogines idėjas. M. Montesori, F. Frebelio, O. Dekrolio idėjos, kurios skatina vaiko savarankiškumą, norą būti laisvam, taikomos ugdant vaikus jau dabar. O. Dekrolio vaikų ugdymas grindžiamas santykiu su gamta, natūralia aplinka mūsų įstaigai priimtinas ir artimas. F. Frebelio iškeltas vaikų žaidimas, kaip gyvenimo būdas pripažintas visų auklėtojų. Ž. Piažė – vaiko mąstymo raidos dėsniais, auklėtojos vadovaujasi planuodamos vaiko veiklą. Ypač aktyviai pedagogai šiandien taiko Egmonto projekto pedagogines nuostatas - integruotą ugdymą ikimokykliniame amžiuje, ugdymas individualizuotas ir atitinkantis vaiko kultūros poreikius; ugdymas neregamentuotas iš anksto, neunifikuotas ugdymo turinys ir formos; ugdymas nukreiptas ne į rezultatą, o į procesą; suaugęs – vaiko draugas, partneris, patarėjas, padėjėjas; ugdymo aplinka nestandartizuota; šeima - ugdymo proceso partnerė.

Pedagogai gali papildyti veiklos planavimą naujausiomis kolegijų idėjomis, paskelbtomis pedagoginėje spaudoje, leidiniuose.

Pasirinkti metodai neturi prieštarauti ikimokyklinio ugdymo kryptčiai bei pagrindiniams jos principams. Ugdymo sistemos pasirinkimo ir sprendimų teisingumą rodys darbo rezultatai.

4.2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO TURINIO ĮGYVENDINIMO SĄLYGOS

4.2.1 IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS APLINKA

Ugdymo(si) turinio įgyvendinimui sukuriama ar pritaikoma šio amžiaus vaiko poreikius ir galimybes atitinkanti, į ugdymo tikslus orientuota, saugi aplinka. Ikimokyklinio ugdymo grupė modeliuojama taip, kad aktyvintų vaiką, būtų paprasta, natūrali, reali, žaisminga, estetiška, kūrybiška. Vaikų socializaciją skatinančios aplinkos požymiai: atviros, svetingos „pasauliui“ už įstaigos ribų, sukuriančios sąlygas neformaliai bendravimui su aplinkiniais. Aplinka, kurioje jaustųsi vaikas saugus ir gerbiamas. Aplinkos pozityvus funkcionalumas – viena iš kokybiško ugdymo(si) kriterijų, leidžiančių vaikui realizuoti prigimtines galias, aktyviai veikti, jaustis saugiu ir laukiamu. Grupėje vaikas turi rasti viską, ko reikia žaidimams ir aktyviai veiklai. Grupės aplinka kuriama kartu su vaikais. Vaikai ją gali laisvai keisti, pritaikyti žaidimams ir veiklai. Kurdami ugdymo(si) turiniui tinkamą aplinką pedagogai vadovaujasi vaikų poreikiais. Grupės aplinka turi atitikti Ikimokyklinio ugdymo įstaigos higienos normų ir taisyklių reikalavimus.

Laibgalių skyrius kiemas išnaudojamas vaikų judėjimo, žaidimų poreikiams tenkinti. Auklėtoja turi pasirūpinti, kad vaikams kieme būtų įdomu. Kadangi kiemas ir jame esantys įrenginiai nėra tik darželio, o jais naudojasi ir bendruomenės jaunimas, pedagogės naudoja daug išsinešamų, mobilių priemonių. Pedagogės įvertina ugdomųjų erdvių panaudojimo efektyvumą, jas keičia bendradarbiaujant su tėvais ir vaikais.

Ugdymo priemonės parenkamos taip, kad atitiktų vaiko amžių, individualius gebėjimus, padėtų vaikui tenkinti emocinius, judėjimo, pažinimo poreikius; tenkintų norą žaisti ir bendrauti su kitais, padėtų pažinti aplinką, tyrinėti, eksperimentuoti, atrasti; skatintų ugdytis saviraišką, ir kūrybiškumą; būtų sudarytos sąlygos vaikų kultūros plėtotei.

4.2.2. EMOCINIS KLIMATAS GRUPĖJE

Vaikui turi būti garantuojamas fizinis, emocinis ir socialinis saugumas. Pedagogo bendravime su vaiku turi vyrauti pozityvios emocijos. Pedagogas vaiku džiaugiasi, jį drąsina, palaiko,

giria, demonstruoja palankumą. Pedagogas padeda vaikui adaptuotis naujoje aplinkoje, skatina demokratiškus vaikų tarpusavio santykius, pagalbą vienas kitam.

Ugdymo procesas yra kokybiškas, kuomet yra grindžiamas proceso dalyvių – vaiko ir pedagogo – pozityvia sąveika: bendravimo intensyvumu, abipusiškumu, vaiko gerbimu.

Ugdymo procesas yra žemos kokybės, jeigu pedagogas kreipia dėmesį į veiklos rezultatą, bet ne į ugdytinio minčių teikimą ir jausmų kaitą, emociškai nepalaiko vaiko iniciatyvos, nekontroliuoja savo negatyvių emocijų.

4.2.3. PEDAGOGO IR VAIKO BEI JO ŠEIMOS SĄVEIKA

Tėvų ir pedagogų bendravimas ir bendradarbiavimas grindžiamas abipuse pagarba, pasitikėjimu, dėmesiu. Šeima yra ypatinga socialinė institucija, kurioje vaikui garantuojami šilti emociniai santykiai, saugumo jausmas, ugdoma pagarba ir meilė tėvams, kitiems žmonėms, aplinkai, darbui, tautos kultūrai, padedama pažinti pasaulį, suvokti savo jausmus, įgyti bendravimo patirties. Ugdymo pagrindus vaikas įgyja šeimoje. Darželis tęsia ir papildo vaiko ugdymą šeimoje, praplečia jo socialinį patyrimą, sudarydama sąlygas gyventi ir jaustis vaikų bendruomenės nariu, padeda perimti tradicines bendruomenės vertybes, atsiskleisti ir ugdyti savo gebėjimus. Šiandien suartėja socialinė ir švietimo politika, kurios sąveikaudamos papildo viena kitą bei sustiprina visuomenės dėmesį vaikui, jo aplinkai ikimokyklinėje institucijoje ir namie. Mūsų tikslas – įtraukti tėvus į įstaigos gyvenimą, kad jie taptų ugdymo proceso partneriais. Tėvų dalyvavimas ugdymo procese lemia vaiko pasiekimus, motyvaciją, savivertę ir elgesį.

Tėvų ir pedagogų bendradarbiavimas vadovaujasi principu, kad viskas, kas daroma, daroma vaiko labui. Pedagogai kartu su šeima ieško bendrų ugdomojo poveikio vaikui priemonių. Organizuodamas ugdymo procesą, pedagogas remiasi su ikimokyklinio ugdymo tikslais derančia šeimos patirtimi, vaiko ugdymo tradicijomis, vykdo tėvų pedagoginį švietimą ir stengiasi teigiamai paveikti šeimos pedagoginę kultūrą.

4.2.4. ŽAIDIMAS-VAIKO GYVENIMO IR UGDYMO(SI) BŪDAS

Gera vaikystė turi būti kupina žaidimų. Žaidimas – tai natūrali, savarankiška žmogaus egzistencijos dalis, tokia pati kaip miegas, kvėpavimas. Žaidimas - augančios asmenybės pagrindas, pradžia, be kurios nebūtų įmanomas pasiruošimas mokyklai.

Ikimokykliniame ugdyme pirmąją vietą skiriame žaidimams. Auklėtoja:

- užtikrina galimybę vaikams laisvai naudotis žaislais ir priemonėmis;
- kartu su vaikais tariai ir nustato žaislų ir žaidimų vietą, naudojimą, tvarką;
- papildo, keičia žaislus, žaidimo priemones, reikalingas vaiko poreikiams tenkinti;
- formuoja veiklos kultūrinius įgūdžius, tarpusavio atsakomybę ir pagarbos jausmą;
- sudaro palankias emocines–socialines sąlygas žaidimui: teigiamai vertina vaiko pastangas, savarankiškus kūrybinius bandymus, pasiektą rezultatą;
- sudaro geras psichologines žaidimo sąlygas: remia, padrašina, džiaugiasi; atsižvelgdama į aplinkybes gali būti pagalbininku, lyderiu, mėgstamu herojumi, bet visais atvejais turi žaisti nuoširdžiai;
- pasiūlusi žaidimą, stebi, ar vaikai žaidžia, plėtoja ar atsisako,– tai ženklas, kad žaidimas per lengvas ar per sunkus.

Auklėtojos pareiga – sudaryti vaiko patirtį skatinančią aplinką, suteikti vaikams įspūdžių (ekskursijos, spektakliai, šventės, parodos ir pan.), kad jų žaidimai būtų turiningi ir įdomūs.

Žaidimai:

- **tradiciniai žaidimai** – tai iš kartos į kartą perduodami įvairūs liaudies arba tradiciniai žaidimai;

- **kūrybiniai - vaidmeniniai, statybiniai, vaidybiniai žaidimai** – tai pačių vaikų sumanyti, laisvi, įvairaus turinio ir improvizaciniai žaidimai;

- **didaktiniai ir judrieji žaidimai** – specialiai vaikų mokymui ir lavinimui sumanyti žaidimai su taisyklėmis.

Mokydamiesi įvairių liaudies žaidimų, vaikai susipažįsta su papročiais, tradicijomis, lavina kalbą, orientaciją, vikrumą, mokosi ritmiškai judėti, emocionaliai bendrauti mimika ir gestais.

4.2.5.UGDYMO TURINYS

Projektas „Aš ir mano namai“

Rekomenduoja mos temos	Vaikų veiksenos	Metodai būdai	Priemonės
Aš - berniukas, aš - mergaitė	Piešti save, savo nuotaiką; apžiūrinėti save veidrodyje; minti mįsles apie kūno dalis; vartyti atsineštus savo nuotraukų albumus; kalbėti apie kūno dalis; tapyti delnais ir pirštukais; žaisti įvairius žaidimus; pirštukų žaidimai, susitikti su gydytoja, mokytis dainų, ratelių.	Žaidimai, pokalbiai, užduočių atlikimas, tyrinėjimas, stebėjimas, meninė kūryba, susitikimas, rateliai, dainavimas	Veidrodis, užduotys, piešimo priemonės, nuotraukos, higienos priemonės, muzika, vardų kortelės, knygos, loto, plastilinas, žaidimas „Aprenk berniuką“, „Aprenk mergaitę“, žirkklės, kartonas.
Mano šeima	Surengti atsineštų šeimos nuotraukų parodą; kalbėtis apie šeimos narius, jų pareigas, pagarbą, meilę, reikalingumą vienas kitam; pokalbis apie šeimos šventes, tradicijas, laisvalaikį; piešti šeimos portretą; pakviesti šeimos narius pristatyti savo pomėgius, mokytis dainų, ratelių, šokių.	Žaidimai, pokalbiai, užduotys, paroda, meninė veikla, darbinė veikla, sportinė veikla.	Nuotraukos, stendai, piešimo priemonės, plastilinas, užduotys, piešimo popierius
Namai namučiai	Pasakoti apie savo namus; išsiaiškinti namų adresą, jo reikšmę; atlikti užduoteles; statyti įvairius statinius; kurti miesto projektą iš buitinių atliekų; keliauti po mikrorajoną, piešti miestą ant asfalto.	Žaidimai, stebėjimas, pokalbiai, užduotys, pasakojimas, erdvinių darbelių kūrimas, eksponavimas, kelionė, meninė veikla, sportinė veikla	Piešimo priemonės, buitinės atliekos (dėžutės), popierius, žirkklės, klijai, namų nuotraukos, paveikslėliai, kreidutės.
Mamos ir tėtės darbai	Pakalbėti apie tėvelių profesijas; išvykti į tėvelių darbo vietas;	Pokalbis, išvykos,	Užduotys; plakatai;

	susipažinti su darželyje- mokykloje dirbančių įvairių profesijų žmonėmis; piešiniu išreikšti savo svajones; atlikti kūrybines užduotis.	meninė veikla, užduotys, minčių lietus, eksponavimas, vaidmenų žaidimai, sportinė veikla.	knygos; stalo žaidimai „Profesijų loto“, popierius, žirklės, piešimo priemonės
Mano augintiniai (gyvūnai, augalai, paukščiai)	Apsilankyti šeimose auginančiose gyvūnėlius; kitus augintinius; mėgdžioti gyvūnų judesius, balsus; pasakoti apie savo augintinius; žaisti stalo žaidimus; piešti naminius gyvūnėlius; mokytis gyvūnų pamėgdžiojimų; lankstyti iš popieriaus; džiaugtis savo augintiniu, išvykti į zoo parduotuvę, mokytis dainų, ratelių; vaidinti ir inscenizuoti pasakas.	Pokalbis, stebėjimas, žaidimai, pamėgdžiojimas, bendravimas, imitacija, išvyka, pasakojimas, meninė veikla, vaidyba, inscenizacija.	Gyvūnų figūrėlės, nuotraukos; žaislai; gyvūnų loto; knygos, popierius, klizai, piešimo priemonės, žirklės, plastilinas, kaukės, karūnos, pieštukinės lėlės, pieštukinės lėlės, lagamino teatras, šešėlių teatras.

Projektas „Mano darželis“

Rekomenduoja mos temos	Vaikų veiksenos	Metodai, būdai	Priemonės
Aš grupėje	Kurti grupės taisykles; susipažinti su grupės patalpomis; pasikalbėti su darželio darbuotojais; žaisti su draugais; atlikti užduotis; piešti žaislą, piešti plakata, mokytis savitvarkos ir savitvarkos; mokytis žaidimų ir ratelių	Žaidimai, stebėjimas, grupinis darbas, pokalbiai, užduotys, individualus darbas, darbinė veikla, meninė veikla.	Žaislai ir aplinkos daiktai, popierius, užduotys, piešimo priemonės, stalo žaidimai, žirklės, klizai, muzikos grotuvas, įrašai.
Žaislų ir daiktų pasaulis	Pakalbėti apie grupėje esančius žaislus, jų įvairovę; iš namų atsinešti žaislą, papasakoti apie jį; statyti žaislams namus, garažus; prižiūrėti žaislus; piešti lipdyti patinkantį žaisliuką; žaisti loto; konstruoti; plauti grupės žaislus; tvarkyti žaislų kampelius; su tėvelių pagalba sutaisyti sulūžusį žaisliuką; praveisti lėlių madų šou; mašinų parada.	Žaidimas, pokalbis, meninė kūryba, konstravimas, darbinė veikla, meninė veikla, sportinė veikla.	Žaislai ir aplinkos daiktai, popierius, plastilinas užduotys, piešimo priemonės, stalo žaidimai, konstruktoriai, klizai, žirklės, kartonas, žaislų trafaretai
Mūsų knygelės	Kalbėtis apie knygas, jų	Pokalbis,	Knygelės,

	reikšmingumą, naudą, jų įvairovę; išvyka į biblioteką; susipažinti su bibliotekos taisyklėmis; atsinešti savo mėgstamiausią knygelę; pasigaminti knygeles, jas iliustruoti; suklijuoti suplyšusias knygeles; klausyti skaitomų pasakų, patikusią suvaidinti; minti mįsles; mokytis patarlių;	išvyka, praktinė veikla, inscenizavimas, kūrybinė veikla	taisyklės, popierius, klijai, piešimo priemonės, mįslės apie knygas, pasakų knygelės, žirklės, spalvotas popierius, iliustracijos, iškarpos.
Kas mumis rūpinasi	Pasikalbėti su darželio darbuotojais; aplankyti darželio direktoriaus pavaduotoją ugdymui, ūkvedę, virėją, skalbėją, siuvėją; siūti sagas; įkalti vinukus į kamštinę medžiagą; žaisti vaidmeninius žaidimus; žaisti loto „Profesijos“; atlikti užduotis.	Pokalbis, susipažinimas, mokymasis, ekskursijos, kūrybinė veikla, žaidimai, klausymasis, praktinė veikla.	Stalo žaidimai, sagos, siūlai, užduočių lapas, kamštinė medžiaga, vinukai, žaisliniai staliaus įrankiai, žaislai „Gydytojo rinkinys“, lėlės.
Šitam dideliam būry	Kalbėtis apie problemų sprendimo būdus (mandagumo žodžiai ir kt.) žaisti grupinius žaidimus; žaisti vaidmeninius žaidimus; pasakoti apie savo kiemo draugus, žaisti žaidimus, ratelius, mokytis dainų.	Žaidimas, pokalbis, piešimas, pasakojimas, patirčių ieškojimas, meninė veikla, sportinė veikla.	„Taikos“ kilimas, žaislai, piešimo priemonės, nuotraukos,

Projektas „Mano miestas – Rokiškis. Mano kaimas- Laibgaliai“

Rekomenduoja mos temos	Vaikų veiksenos	Metodai, būdai	Priemonės
Rokiškio miesto gimtadienis	Pasiklausyti legendos apie miesto įkūrimą; išklausti visų vaikų nuomonės apie savo miestą; iliustruoti legendą; piešti piešinius „Mano svajonių miestas“ ir juos komentuoti; keliauti po miestą, kurti sveikinimo atviruką	Žaidimai, stebėjimas, grupinis darbas, pokalbiai, užduotys, piešimas, išvyka, meninė veikla	Knygos, nuotraukos, piešimo priemonės, fotoaparatas, vėliavėlės, žirklės, popierius, klijai, plastilinas, muzikos grotuvas
Gražus mūsų	Išvyka į J. ir P. Pautienių muziejų,	Žaidimai,	Knygos,

kaimelis (kalbiniai ypatumai, socialiniai ypatumai, kultūriniai ypatumai, lankytinos vietos)	Graibų sodybą; išvyka į Laibgalių priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą; piešti savo įspūdžius patirtus po išvykų; Ekskursija į Laibgalių kaimo biblioteką, ambulatoriją; atsinešti, žiūrėti ir komentuoti nuotraukas, kuriose matyti kaimo vaizdai; kalbėtis apie pramonę (Audrupio paukštynas, „Medžio imperija“ ir pan.).	pokalbiai, užduotys, stebėjimai, ekskursijos, išvykos, pasakojimai.	nuotraukos, piešimo priemonės, fotoaparatas.
Rokiškio gamta	Kalbėti apie darželio aplinką, Laibgalių gyvenvietę, augmeniją, gyvūniją; išvykti į parką; vartoti knygeles apie Rokiškį, Laibgalius. atsinešti, žiūrėti ir komentuoti nuotraukas, kuriose matyti gyvenvietės gamtos vaizdai, pasodinti medelį, gėlių; stebėti ir tyrinėti gamtą.	Pokalbis, susipažinimas, mokymasis, ekskursijos, kūrybinė veikla, žaidimai, klausymasis, praktinė veikla, stebėjimas, tyrimas.	Knygos, nuotraukos, piešimo priemonės, fotoaparatas, vėliavėlės, gėlių sėklos, daigai, medelių, krūmų sodinukai.

Projektas „Gamtos karalystėje“

Rekomenduojamos temos	Vaikų veiksenos	Būdai, metodai	Priemonės
Vasarėlės kaip nebūta	Stebėti orų permainas ir jas analizuoti bei aptarinėti; išvyka į gamtą; sodinti medelius, krūmus; vasaros įspūdžius perteikti meninėje veikloje; dirbti darbelius iš gamtinės medžiagos; tyrinėti gamtinę medžiagą (lapus, sėklas ir kt.); žaisti stalo žaidimus; piešti rudenį naudojant rudeniškas spalvas; minti mįsles.	Pokalbis, stebėjimas, tyrinėjimas, aptarimas, išvyka praktinis darbas, žaidimai, meninė veikla, sportinė veikla.	Nuotraukos, termometrai, stebėjimo lapai, piešimo priemonės, muzikiniai įrašai, gamtinė medžiaga, padidinamasis stiklas.
Ar nebuvo miške?	Susitikti su miškininku; nuvykti į staliaus dirbtuves;	Pokalbis, žaidimai gamtoje,	Gamtinė medžiaga, fotoaparatas,

	išvyka į artimiausią parką; rinkti įvairią gamtinę medžiagą; eksperimentuoti lytėjimu; kurti darbelius iš gamtinės medžiagos; suorganizuoti vaikų darbų parodą iš gamtinės medžiagos; iš lapų, vaisių atpažinti medį; palyginti medžius ir krūmus; atpažinti knygoje grybus, uogas.	eksperimentavimas, stebėjimas, tyrinėjimas, išvyka, meninė veikla, paroda, sportinė veikla.	piešimo priemonės, medžio kaladėlės, vinys, plaktukas, pjūkliukas.
Rudens gėrybės (sveikas maistas)	Pasikviesti į svečius ūkininką; dažyti daržovėmis; štampuoti stampukais iš daržovių; apliukuoti nupieštus vaisius ir daržoves; daryti darbelius iš daržovių ir vaisių; inscenizuoti pasaką „Ropė“; surengti iš daržovių darbų parodą; eksperimentuoti ragaujant; išvyka į turgelį, parduotuvę (daržovių skyrių); pasigaminti daržovių salotas; suorganizuoti Rudenėlio šventę.	Stebėjimas, tyrinėjimas, pokalbis, žaidimai, meninė kūryba, bendravimas, žaidimai, užduotys, pasakojimas, išvykos, praktinis darbas, inscenizavimas, sportinė veikla.	Daržovių vaisių muliažai, piešimo priemonės, vaisiai, daržovės, stalo žaidimai.
Tamsa ir šviesa	Kalbėti apie oro reiškinius; dainuoti lopšines; stebėti dangų dienos metu ir vakare; pasvarstyti kam reikalinga diena, kam reikalinga naktis; pasiklausti pasakojimų, sakmių apie saulę, mėnulį, žvaigždes; ilustruoti vieną iš pasakojimų ar sakmių; minti mįsles apie dangaus kūnus; žaisti „Diena - naktis“; tamsoje stebėti grupės daiktus, žaislus; žiūrėti diafilmus, skaidruoles; žaisti šešėlių teatrą; stebėti įvairių daiktų šešėlius, aiškintis kaip jie atsiranda; žaisti su saulės „zuikučiais“.	Pokalbis, stebėjimas, aptarimas, piešimas, dainavimas, klausymas, mįslių minimas, žaidimas.	Šešėlių teatras, žaislai, muzikos grotuvas, relaksacinės muzikos įrašai, knygos, dangaus kūnų simboliai.
Žiemos linksmybės ir rūpesčiai	Kalbėti apie žiemos pramogas; apžiūrėti paveikslus, juos aptarti; eksperimentuoti su sniegu ir vandeniu; lipdyti sniego senius;	Pokalbis, eksperimentas, žaidimai lauke, išvyka, kūrybinis darbas,	Paveikslai, slidės, rogutės, buteliukai su dažais, kastuvai snigui,

	<p>mėtyti sniego gniūžtes į taikinį; slidinėti ledo takeliais; išvyka ant kalnelio su rogutėmis; piešti spalvotu vandeniu ant sniego, pokalbis apie paukštelių ir žvėrelių vargus; pasidaryti lesyklėlę; pakabinti lesyklėlę; prižiūrėti lesyklėlę; piešti paukštelių ir žvėrelių; stebėti atskrendančius į lesyklėlę paukštelių; pamėgdžioti jų balsus; minti mįsles apie paukštelių ir žvėrelių; inscenizuoti pasaką „Pirštinė“; surinkti daržovių ir jas nuvežti į mišką; klausyti paukščių balsų.</p>	<p>piešimas, stebėjimas, tyrinėjimas, inscenizavimas, sportinė veikla.</p>	<p>buitinės atliekos, piešimo priemonės, trupiniai, muzikos įrašai, paveikslėliai, knygos.</p>
Pirmieji pranašai	<p>Kalbėti apie pavasarį atbundančią gamtą; bandymai su sėklomis; stebėti medžių, krūmų pumpurus; pasimerkti medžių šakelės, jas stebėti; gerėtis žydinčiomis gėlėmis; pamėgdžioti paukštelių balsus; ekskursija į pavasarėjantį parką; tyrinėti iš pievos parsineštus žiedus, žolytes; susitvarkyti žaidimų aikšteles; stebėjimo įspūdžius perteikti piešiniu; žaisti stalo žaidimus.</p>	<p>Pokalbis, žaidimai, eksperimentavimas, tyrinėjimas, stebėjimas, pamėgdžiojimas, ekskursija, darbinė veikla, kūrybinė veikla.</p>	<p>Medžių šakelės, sėklos, žydinčios gėlės, stalo loto, domino, intinėlės, grėbliukai, šluotelės, kastuvėliai, kibirėliai.</p>
Žiedų šalyje	<p>Išsiaiškinti augalų dalis (lapas, žiedas, stiebas); stebėti ir tyrinėti augalus artimiausioje aplinkoje; simbolizuoti augalus dailės darbeliuose; stebėti augalus, jų žiedus per padidinamąjį stiklą; gulėti pievoje ant žolės; klausytis girdimų garsų, piešti, aplikuoti, lipdyti gėles.</p>	<p>Stebėjimas, tyrinėjimas, pokalbis, žaidimai, terapija, meninė veikla</p>	<p>Padidinimo stiklas, knygos, piešimo priemonės, žirkklės, klėjai, popierius, gėlių trafaretai, iškarpos, plastilinas.</p>
Vabalų šalyje	<p>Stebėti vabalėlių elgseną; analizuoti bei išskirti jų ypatybes; mokytis ieškoti informacijos</p>	<p>Stebėjimas, analizavimas, pokalbis,</p>	<p>Nuotraukos, paveikslėliai, stalo žaidimai, piešimo priemonės,</p>

	knygose, nuotraukose, paveikslėliuose; Stebėti vabalėlių gyvenimą aikštelėje, pievoje; piešti, lipdyti, aplikuoti vabalus; mokytis dainelių, šokių apie vabalus;	žaidimai, ieškojimas ir atradimas.	popierius, klijai, plastilinas, vabalų figūrėles, trafaretai, muzikos įrašai, grotuvas, padidinimo stiklas.
Vandens šalyje	Mokytis ieškoti informacijos knygose, nuotraukose, paveikslėliuose; dalintis įspūdžiais apie žvejybą, poilsį prie vandens; akvariumo aplikavimas ir piešimas; stebėti akvariumą, dalintis mintimis, kam jis reikalingas; lankstyti iš popieriaus; ekskursija prie ežero; nueiti pasiklausyti čiurlenančio upelio, nuvykti į zoo parodotuvę, žaisti žaidimą „Meškeriotojas“; pūsti muilo burbulus;	Pokalbis, žaidimai, stebėjimas, ekskursija, terapija, meninė terapija, sportinė ir meninė veikla.	Nuotraukos, akvariumas, popierius, muilo burbulai, indas su vandeniu, žaidimas „Meškeriotojas“

Projektas „Augu sveikas“

Rekomenduojamos temos	Vaikų veiksenos	Metodai, būdai	Priemonės
Sveiki dantukai	Pokalbis apie dantukus; pažiūrėti filmuką apie dantukus ir jų priežiūrą; nuvykti į odontologijos kabinetą; daryti plakatą „Linksmas ir liūdnas dantukas“; mokytis valyti dantukus.	Žaidimas, pokalbis, piešimas, pasakojimas, išvyka, kūrybinės užduotys, filmo žiūrėjimas.	Lankstinukai, burnos muliažas, higienos priemonės, dantų šepetukas, reklamos žurnalai, knygos, video įrašas, video grotuvas, fotoaparatas, žirklys, klijai, popierius, smėlio laikrodis.
Noriu būti sveikas (kūno priežiūra, higieniniai įgūdžiai)	Tyrinėti su padidinauju stiklu; kalbėti apie rankų švarą, apie sveiką maistą, jo reikšmę, vitaminus; kasdien daryti mankštą; gaminti daržovių, vaisių salotas; vartyti knygeles; dalyvauti sportinėje pramogoje; žaisti žaidimus; pokalbis apie sezoninius rūbus;	Žaidimas, pokalbis, piešimas, pasakojimas, salotų gaminimas, estafetės, mankšta, patirčių ieškojimas, tyrinėjimas, meninė ir sportinė veikla.	Lankstinukai, medicinos bukletai, sveikas maistas, daržovės, reklamos žurnalai, padidinamasis stiklas, knygos, užduotys „Linksmieji vitaminai“

	atrinkti žieminius ir vasarinius rūbus;		
Jie rūpinasi mūsų saugumu	Pokalbis apie saugos tarnybas ir jose dirbančius žmones; išmokti pagalbos tarnybų telefonus; susipažinti su saugaus elgesio taisyklėmis namuose ir gatvėje; atlikti užduoteles iš prevencinių programų; diskutuoti „kas būtų jeigu...“; stalo žaidimas „Profesijos“; pasiklausyti specialistų patarimų kaip saugiai elgtis; ekskursija į policijos komisariatą; ekskursija į gaisrinę; ekskursija į vaistinę.	Pokalbis, susipažinimas, mokymasis, ekskursijos, kūrybinė veikla, žaidimai, klausymasis, praktinė veikla, sportinė veikla.	Atmintinė, plakatai, užduotys, stalo žaidimai, pratybų knygelės, piešimo, aplikavimo priemonės žirklys, klėjai, popierius.
Man pažįstamas jausmas (nuotaikos, emocijos)	Veidrodyje stebėti savo veido išraiškas, jas įvardyti; nupiešti savo nuotaiką; tyrinėti, kaip aktyvus judėjimas ir atsipalaidavimas veikia nuotaiką; sukurti nuotaikų knygelę; diskutuoti apie nuotaikas, emocijas, žmonių bei pasakų veikėjų elgesį, įvairius problemų sprendimo būdus; kalbėti apie gyvenimo įvykius, kurie sukelia gerus ir nemalonius jausmus (baimė, pyktis, liūdesys ir pan.); žiūrinėti linksmus ir liūdnus paveikslėlius, atrinkti patikusį arba sujaudinusį ir papasakoti apie jį, vaidyba perteikti emocijas.	Žaidimas, pokalbis, tyrinėjimas, piešimas, pasakojimas, patirčių ieškojimas, diskusija, meninė veikla.	Veidrodis, piešimo priemonės, knygelės, muzikiniai įrašai, spalvoti nuotaikų kamuoliai, simboliniai emocijų, nuotaikų veideliai, „Jausmų loto“, situaciniai paveikslėliai.

Projektas „Vaikų šventės“

Mėnuo	Šventė	Vieta	Vaikų veikla
Gruodis	Kalėdų eglutė	Salėje su tėvais	Kurti šventės laukimo nuotaiką; parodyti save ir stebėti kitus; drauge džiaugtis dovanomis ir linksmintis; puošti grupę, salę.
Vasaris	Užgavėnės	Kieme (kartu su kaimo bendruomene)	Laukti šventės ir jai pasirengti; kurti džiaugsmingą nuotaiką;

			kurti kaukes; dainuoti liaudies dainas, šokti liaudiškus šokius; linksmintis.
Vasaris	Lietuvos Nepriklausomybės diena	Salėje	Žiūrėti mokinių paruoštą koncertą; klausytis himno; ekskursija į muziejų; piešti pilis; klijuoti vėliavėles; vartyti nuotraukų albumus apie Lietuvą.
Balandis	Velykos (Velykėlės)	Salėje	Laukti šventės ir jai ruoštis; kalbėti apie šv. Velykų papročius; dalintis šv. Velykų šeimoje įspūdžiais; ridenti margučius, linksmintis; žaisti žaidimus.
Gegužė	Šeimos diena	Salėje su tėvais, artimaisiais	Išradingai kurti šventę; ruošti dovanėles šeimai; parodyti ką išmokom; drauge žaisti, bendrauti; piešti, žaisti kartu su savo šeimos nariais;

V. VAIKO KOMPETENCIJŲ UGDYMAS

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA

3 – 4 metai	4 – 5 metai	5 – 6 metai
<p>Jaučia suaugusiojo meilę, pagalbą. Pasitiki gerai pažįstamais žmonėmis. Pratinasi orientuotis grupės aplinkoje. Pratinasi prisitaikyti prie pasikeitimų. Domisi šalia esančiais. Pratinasi pasidalinti žaislais. Žaidžia su vienu ar keliais draugais. Sutaria su kitais vaikais, jiems netrukdo. Suvokia, kad be namų ir darželio yra kitas pasaulis. Pratinasi būti savarankišku. Pratinasi ilgiau išlaikyti dėmesį. Ugdosi artumo ir saugumo pojūtį. Ugdosi teigiamus jausmus: gerumą, šilumą, meilę motinai. Ugdosi pagarbą augalo gyvybei. Pratinasi augalus saugoti.</p>	<p>Jaučiasi grupės nariu, yra paslaugus, padeda kitiems. Jautrus kitų emocinei būsenai. Dalyvauja grupiniuose žaidimuose. Ugdosi poreikį dirbti, laipsniškai mažinant priklausomybę nuo kitų žmonių. Pratinasi kreiptis pagalbos į draugus ir suaugusiuosius. Pratinasi daiktus vertinti ir tausoti. Ugdosi dėmesingumą, atidumą gyvūnams. Pratinasi mokėti save apsiginti iškilusiose situacijose. Rodo jautrumą artimiesiems, siekia jiems padėti ar padaryti ką</p>	<p>Žino svarbią asmeninę informaciją ir geba pasakyti kitiems. Pasitiki savimi ir savo gebėjimais. Supranta ir prisitaiko prie darželio dienotvarkės ir taisyklių. Bendrauja ir sutaria su daugeliu vaikų. Pratinasi padėti kitiems, ištikus nesėkmei paguosti. Pratinasi susitelkti veiklai. Bando tapti kūrybiškesniu. Suvokia savo teises ir geba atpažinti situacijas kai jos pažeidžiamos. Praktikuoja darbą grupėmis. Ugdosi tapatumą ir pasididžiavimo savo miestu</p>

<p>Igyja žinių apie pavasarį žydinčius augalus. Nusiteikia netrukdyti aplinkinių ramybės, poilsio. Geba būti palankiais aplinkiniams. Atsargiai elgiasi su nepažįstamais gyvūnais. Pratinasi palaikyti tvarką, atlikti suaugusiojo pavedimus. Laukia švenčių, patiria staigmenas.</p>	<p>nors naudingo. Suvokia bendrą žmogaus ir gamtos ryšį. Turimas žinias pritaiko praktiškai. Stebi pasikeitimus gamtoje. Ugdosi grožėjimąsi, gėrėjimąsi pavasario gamta. Siekia įsiminti kuo daugiau gamtos paslapčių. Žino artimiausius kultūros, istorijos paminklus(krašto muziejų, bažnyčią). Geba žaidime atsiradusias kliūtis spręsti taikiai, ramiai be smurto. Ugdosi pagarbą žmonių darbo rezultatams. Atidus ir dėmesingas gyvūnams. Geba orientuotis įvairioje aplinkoje.</p>	<p>jausmą. Džiaugiasi savo pasiekimais. Tausoja ir saugo savo žaislus. Geba dėlioti, konstruoti, ieško naujų sprendimų. Ugdosi meilės, pagarbos, gerumo jausmų motinai formavimąsi. Geba nujausti kada reikalinga pagalba kitam, bando padėti. Ugdosi gebėjimą veikti kolektyviai. Ugdosi norą būti aktyviais švenčių dalyviais. Pratinasi atsakingai rūpintis augalais. Pasitiki savo jėgomis, teigiamai vertina fizines galimybes. Nusiteikia tobulinti savo kūną ir dvasią. Geba suprasti ir taikytis prie darželio taisyklių. Stengiasi tausoti ir saugoti savo ir kitų žaislus. Stengiasi suprasti kas silpnina ir stiprina draugystę. Stengiasi būti nuoširdus.</p>
---	--	---

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

3 – 4 metai	4 – 5 metai	5 – 6 metai
<p>Mokosi pasakyti savo ir kitų vaikų vardus. Skiria berniukų ir mergaičių vardus. Ugdosi bendravimo su bendraamžiais įgūdžius. Lavinasi dialoginės kalbos įgūdžius. Laikosi elementarių kalbinio etiketo taisyklių: kalba kitam, klausinėja, užkalbina, prašo, pašaukia. Vartoja daugiau malonybinių žodžių. Ugdosi nuostatą bendrauti dėmesingu žvilgsniu, šypsena, užkalbinant. Pratinasi vartyti iliustruotas knygeles. Geba išvardinti, ką mato paveikslėliuose. Bando dažnai matomus gamtos reiškinius įvardyti paprastais</p>	<p>Geba savo įspūdžius reikšti trumpais sakiniais. Pratinasi kalbėti su keliais vaikais iš karto. Pasakoja apie tai, ką mato paveikslėliuose trumpais sakiniais.. Geba trumpai papasakoti apie savo gimtą miestą. Geba įsiklausyti ir išgirsti atskirus gamtos garsus, juos pamėgdžioti, aiškiai ištariant visus garsus. Ugdosi gebėjimą dalintis įspūdžiais apie mėgstamiausius orus, pramogas lauke, išvykas į gamtą, aiškintis, koku metu laiku tai galėjo būti. Pratinasi teisingai įvardinti vaisių ir daržovių skonį, išvaizdą, kvapus.</p>	<p>Geba pasakoti apie save. Geba pasakyti savo vardą, pavardę. Pratinasi kalbėti, ką nors pranešti, papasakoti visai grupei. Savarankiškai pasakoja apie savo namus. Geba pasakoti apie savo gimto miesto įžymias vietas. Apibūdinant gamtos reiškinius savo kalboje naudoja kuo daugiau sinonimų. Svarsto, pasakoja apie tai, ką matė, lietė, uodė, ragavo, veikė. Geba pasakoti pagal paveikslėlius. Geba atpasakoti girdėto teksto turinį. Pratinasi kalbėti neskubant, maloniai, nešaukiant. Mokosi išskirti ir apibūdinti</p>

<p>žodžiais ir jų deriniais. Pratinasi naudoti apibendrinamuosius žodžius Stengiasi vartoti kuo daugiau mandagių žodžių. Pratinasi išgirsti ir suvokti auklėtojos kalbą. Atidžiai išklauso sekamų pasakų. Padedant auklėtojai atpasakoja perskaitytą pasakėlę ar pasakojimą. Mokosi liaudiškų gyvulėlių ir paukštelių pamėgdžiojimų. Išmoksta blynų kaulijimo dveilių. Formuojasi supratimą apie visuomeninio gyvenimo reiškinius. Ugdosi norą išsakyti savo įspūdžius, patirtus pievoje, parke. Geba atsakyti į užduotus kryptingus atvirusius klausimus. Pratinasi kalbėtis su auklėtoja, keliais vaikais.</p>	<p>Sužino ir išmoksta pokštavimų, žaidimų, dainų, burtų, spėliojimų. Pratinasi atsakyti į klausimus kuo pilniau. Pratinasi kalboje naudoti palyginimus, suprasti jų reikšmę. Pratinasi į pateiktus klausimus visiems atsakinėti po vieną. Pratinasi derinti žodžių giminę. Pratinasi išklaudyti kalbantįjį, išgirsti ir suvokti jo kalbą. Pasakoja apie tai kas vyksta, kas pasikeitė. Atsakant į užduotus klausimus daro bendras temos išvadas, patiems kelia klausimus. Geba kalboje vartoti kuo daugiau žodžių. Geba padedant auklėtojai atpasakoti pasakėles, savo kalbą palydint gestais, mimika. Formuojasi bendravimo įgūdžius.</p>	<p>žvėrelių išvaizdą, gyvenimo būdą. Mokosi išvelgti gyvūnų kūno sandaros skirtumus ir panašumus. Aiškiai, nuosekliai pasakoja, daro išvadas apie gyvūnų teikiamą naudą. Intuityviai suvokia tautos švenčių prasmę, esmę ir savo dalyvavimą jose. Ugdosi norą giliau įvaldyti raidžių pasaulį. Kalboje pratinasi vartoti kuo daugiau mandagių žodžių. Daug kalbasi su grupės draugais. Ugdosi gebėjimą kurti pasakojimus, istorijas. Geba užduoti klausimus. Pratinasi įvairioje veikloje vartoti simbolius, imituoti raštą, perteikiant savo išgyvenimus. Pratinasi bendraujant išklaudyti ir išgirsti kalbėtoją. Geba sukaupti dėmesingumą. Pratinasi nuosekliai dėstyti savo mintis, daryti nedaug gramatinių klaidų. Geba atsakinėti į klausimus, pratinasi taisyklingai, raiškiai kalbėti.</p>
--	--	---

PAŽINIMO KOMPETENCIJA

3 – 4 metai	4 – 5 metai	5 – 6 metai
<p>Pastebi skirtumus tarp savęs ir draugų. Pradedą suprasti ir vartoti žodžius: vienas, daug, nė vieno. Lygina ir grupuoja daiktus pagal dydį. Pažįsta ir pavadina pagrindines spalvas. Renka iš dalių(10 – 15) žaislus, loto, skiria dalį iš visumos. Pradedą suprasti praeitį ir dabartį: buvo ir yra. Geba pavadinti naminius gyvūnus. Pradedą domėtis knygelėmis. Gali keliais žodžiais nusakyti, ką mato iliustracijose. Pradedą skirti kairę, dešinę.</p>	<p>Pratinasi pažinti ir rasti aplinkoje pagrindines spalvas ir jas pavadinti. Pratinasi atpažinti geometrines formas(skritulį, trikampį, keturkampį). Ugdosi gebėjimą lyginti aplinkoje daiktų grupes pagal vieną savybę: formą, dydį. Geba pasakoti apie tai, kas buvo vakar, šiandien, kas bus rytoj. Pratinasi nusakyti medžių, gėlių ir kitų augalų, gyvūnų pavadinimus. Įgyja elementarių žinių apie saugų eismą. Įsimena keletą eilėraščių. Pratinasi kopijuoti savo vardą.</p>	<p>Pratinasi pažinti įvairias formas. Pažįsta skaitmenis nuo vieno iki dešimties. Skaičiuojant daiktus, žaislus ir kt. išmoksta skaičiuoti iki 10. Supranta, kad skaičius nepriklauso nuo skaičiavimo krypties, daiktų dydžio. Suvokia kiekinę skaičiaus sandarą. Pažįsta monetas. Pratinasi rūšiuoti, klasifikuoti daiktus pagal keletą savybių: formą, dydį, spalvą. Gali išvardinti savaitės dienas. Geba išvardinti metų laikus, nusakyti jų požymius. Tiksliai vartoja sąvokas rytoj,</p>

<p>Pratinasi nusakyti šviesoforo spalvų reikšmę.</p> <p>Pratinasi pavadinti ir skirti paros dalis.</p> <p>Stebi ir tyrinėja augalus artimiausioje aplinkoje.</p> <p>Pratinasi pamėgdžioti įvairių paukštelių balsus.</p> <p>Pratinasi teisingai pavadinti naminius paukščius.</p> <p>Susipažįsta su miško žvėreliais.</p> <p>Įsimena trumpus eilėraštukus.</p> <p>Geba nusakyti sniego, ledo požymius.</p> <p>Geba tinkamai elgtis su žaislais.</p> <p>Stebi gyvūnus, susipažįsta su jų gyvenimo sąlygomis.</p> <p>Patiria kuo panašūs ir skiriasi gyvūnai.</p>	<p>Domisi raidėmis ir žodžiais.</p> <p>Pratinasi orientuotis erdvėje pagal savo kūną(kairė, dešinė).</p> <p>Supranta ir vartoja sąvokas šilta, šalta.</p> <p>Pratinasi nusakyti kur gyvena, kuo minta gyvūnai.</p> <p>Pratinasi skirti gyvūnus pagal išorę, gyvenimo būdą.</p> <p>Pajunta džiaugsmą, kad gamtą galima pažinti aktyviai tyrinėjant.</p> <p>Plėstis žodyną, daugiau pažįstant aplinką.</p> <p>Pratinasi pagal balsą atpažinti keturis-penkis paukščius.</p> <p>Pratinasi suprasti kitą ir būti suprastam.</p> <p>Ugdosi pasididžiavimą savo darželyje dirbančiais žmonėmis, draugais jų kūryba ir darbais.</p> <p>Ugdosi supratimą apie dydį, spalvą, formą.</p> <p>Geba suprasti, kad žvėrys ir paukščiai įvairiai prisitaiko prie savo aplinkos.</p> <p>Pratinasi iš lygybės padaryti nelygybę.</p> <p>Pratinasi apibūdinti daiktų savybes, daro išvadas.</p>	<p>šiandien, vakar.</p> <p>Žino ir gali pasakyti, kur gyvena.</p> <p>Suvokia ir paaiškina kitiems saugaus eismo taisykles.</p> <p>Supranta iš ko pagaminti daiktai, geba nusakyti jų paskirtį, naudojimo galimybes.</p> <p>Pažįsta daug didžiųjų raidžių.</p> <p>Žino apie suaugusiųjų darbus, profesijas.</p> <p>Domisi savo krašto praeitimi.</p> <p>Domisi grožine ir pažintine literatūra.</p> <p>Jaučia judėjimo kryptį(pirmyn, atgal, kairėn, dešinėn).</p> <p>Suvokia ir geba pavadinti daiktų padėtį erdvėje: ant, po, aukštai, žemai, toliau, arčiau, virš.</p> <p>Geba matuoti daiktų ilgį, plotį, aukštį.</p> <p>Įgyja dalijimo įgūdžių(dvi, tris, keturias dalis).</p> <p>Suvokia, kad metų laikų temperatūra yra skirtinga ir nuo jos priklauso apranga, darbai, pramogos, netgi sveikata.</p> <p>Suteikia nuostabą, netikėtumą atrandant ir stebint nematomos gyvybės pasaulį.</p> <p>Ugdosi norą domėtis, džiaugtis , gėrėtis pasipuošusiomis patalpomis.</p> <p>Pratinasi jausti pagarbą gyvybei ir žemei.</p> <p>Pratinasi ieškoti informacijos knygose.</p> <p>Geba įsivaizduoti, žaisti vaizdiniais, realybę skirti nuo fantazijų pasaulio.</p> <p>Ugdosi norą dalintis rūpesčiais ir džiaugsmiais su suaugusiais.</p> <p>Ugdosi susigyvenimo jausmą.</p> <p>Pratinasi atpažinti paukščių panašumus ir skirtumus.</p> <p>Susipažįsta su žiemos palydų ir pavasario sutikimo papročiais.</p> <p>Domisi gimtosios vietovės praeitimi.</p> <p>Žino tautinius simbolius – vėliavą,</p>
---	--	---

		herbą, himną. Domisi kuo įvairesniais kiaušinių dažymo būdais. Suvokia kiekinę skaičiaus sandarą iš vienetų.
--	--	--

SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA

3 – 4 metai	4 – 5 metai	5 – 6 metai
<p>Lavinasi fizines kūno galimybes. Įgyja sukimosi poromis pradmenis. Pratinsi savarankiškai apsirengti ir nusirengti. Įgyja ėjimo takeliu pradmenis. Supranta, kad gatvėje būtina suaugusiojo pagalba. Geba eiti poromis. Pajunta intuityvų bendravimą su gamta. Pratinasi būti tvarkingais, pastebėti patiems trūkumus. Mokosi kamuolio valdymo technikos jį ridenant. Pratinasi tvarkingai valgyti, kramtyti, neskubėti. Pratinasi pastebėti netvarką darželio teritorijoje ir ieškoti būdų ją pašalinti. Mokosi eiti susikabinus vienas už kito, keičiant ėjimo tempą. Nejungia ir neliečia įvairių elektros prietaisų. Palaiko gerą nuotaiką. Ugdosi asmeninės higienos įgūdžius, savarankiškai valgo. Tenkinasi poreikį judėti. Skiria važiuojamosios gatvės dalį ir šaligatvį pėstiesiems. Geba iki galo atliktų darbinės užduotis. Išmoksta sportinių pratimų. Ugdosi užuojautą alkstantiems paukšteliams. Juda saugiai, nesusiduriant su kitais.</p>	<p>Lavinasi higieninius įgūdžius. Lavinasi koordinaciją, lygsvaros įgūdžius. Gilinasi savarankiškumo įgūdžius. Gauna žinių apie buityje naudojamų cheminių medžiagų paskirtį ir saugumą jais naudojantis. Žaidžia pačių sugalvotus ar pasiūlytus žaidimus. Geba suprasti sveikos mitybos esmę ir nusako kas padeda žmogui būti sveikam. Rinka ir džiovina gamtinę medžiagą padedant tėveliams, auklėtojoms Lavinasi pusiausvyrą. Tobulinasi judesių koordinaciją. Pratinasi saugiai elgtis su aštriais daiktais, suvokia, kaip su jais reikia naudotis. Pratinasi veikti šalia kitų, saugant save ir kitus.</p>	<p>Pratinasi rūpintis savo kūnu ir gera savijauta. Supranta judesio kalbą, išreiškia save judesiu, mimika. Suvokia savo poreikius, geba išsiaiškinti, kurie svarbūs sveikam augimui. Geba saugiai elgtis kelyje į darželį. Geba saugiai elgtis išvykų metu. Mokosi estafečių elementų. Pratinasi savarankiškai susitvarkyti savo darbo vietą. Suvokia gamtos grožį, neniokoja jo. Pratinasi teisingai naudotis elektros prietaisais suaugusiųjų priežiūroje. Kreipiasi, esant reikalui, pagalbos į draugą ar suaugusįjį. Geba savarankiškai prižiūrėti savo augintinius, juos maitinti.. Ugdosi mėtymo į taikinį įgūdžius. Bėga įvairiomis kryptimis, stengiasi išvengti susidūrimo. Pratinasi pašokti vietoje stipriai atsispiriant abiem kojom. Tobulinasi lindimo, peršokimo per kliūtis, vikrumo įgūdžius.</p>

MENINĖ KOMPETENCIJA

3 – 4 metai	4 – 5 metai	5 – 6 metai
<p>Geba valdyti pieštuką, teptuką. Geba apvedžioti paprastų formų trafaretus. Pratinasi emociškai reaguoti į girdimą</p>	<p>Ugdosi gebėjimą įsiklausyti į muziką ir emociškai ją suvokia. Naudoja muzikos instrumentus,</p>	<p>Geba įsiklausyti į muzikos nuotaiką, ją improvizuoja judesiu. Geba saugiai, taupiai ir tvarkingai elgtis su dailės priemonėmis ir</p>

<p>muziką. Susipažįsta su muzikos instrumentais, jų išskiriamu garsu. Stebi draugų kūrybinius, vaidybinius žaidimus. Tvarkingai naudojami akvareliniais dažais. Stebi aplinką, draugų atliktus darbelius, jais grožisi. Geba tapyti baltu gvašu ant juodo popieriaus. Dėlioja ornamentus iš pagalbinių medžiagų (pvz.; šiaudelių, spyglių ir kt.). Aplikuoja naudojant plėštinę techniką (iš įvairaus spalvoto popieriaus). Pajaučia rudeniškų gamtos spalvų derinius. Pažįsta tautinės vėliavos spalvas, jas atkartoja piešdami. Piešdami skritulius pavaizduoja konkrečius objektus. Grožisi meniškais kūrinėliais: piešiniais, darbeliais. Tvarkingai klijuoja auklėtojų paruoštas formas.</p>	<p>stengiantis ritmuoti, išlaikyti tempą. Ugdosi gebėjimą atlikti nesudėtingus vaidmenis kūrybiniuose žaidimuose. Geba patirtus įspūdžius perteikti piešiniu, kūno judesiu. Pratinasi dirbti individualiai. Pratinasi pajaušti ritmą. Atlieka judesius pagal muzikos ritmą. Pratinasi pavaizduoti atskiras profesijas. Pratinasi eksperimentuoti spalvų deriniais, ieškoti naujų spalvų. Piešia naudojant įvairias priemones (pieštukai, vaškinės kreidelės ir kt.). Žino natūralios gamtos sukurtus dažus ir spalvas. Tvirtina kirpimo įgūdžius. Sudėlioja nesudėtingą vaizdelį, ornamentą. Savo emocijas, mintis perteikia judesiu, muzikuojant, vaidinant.</p>	<p>medžiagomis. Ritminiams kūrinėliams atlikti naudoja muzikos instrumentus. Dirba grupinius darbelius. Gamtos ir aplinkos stebėjimus geba pavaizduoti dailės priemonėmis. Moka nupasakoti žodžiais girdėtą muziką, matytą šokį. Džiaugiasi gerais savo veiklos rezultatais, draugų darbais. Geba raižyti ant išlygintos plastilino plokštės. Išradingai kūrybiniams darbams naudoja gamtinę medžiagą, buitines atliekas. Išradingai iš minkšto popieriaus daro vaisių ir daržovių muliažus. Piešia tiesią liniją, geometrines figūras. Kerpa įvairias formas pagal nubrėžtus kontūrus. Kūrybinėje veikloje naudoja ornamentiką. Aplikavimą derina su piešimu, anspaudavimu. Geba spontaniškai reikšti savo mintis, nuotaiką įvairiomis meninės raiškos priemonėmis.</p>
---	--	--

VI. UGDYMO(SI) PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vertinimas - tai nuolatinis informacijos apie vaiką, jo ugdymo(si) ypatumus bei daromą pažangą kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas.

Ugdymo pasiekimų ir pažangos **vertinimo paskirtis**:

– padėti vaikui pažinti save, suprasti savo gerąsias ir blogąsias ypatybes, įsivertinti, bręsti kaip asmenybei;

– kaupti informaciją apie vaiko patirtį, pasiekimus, pažangą, kuri padėtų pedagogui išvelgti vaiko vystymosi galimybes, nustatyti problemas, diferencijuoti ir individualizuoti ugdymą;

– įsivertinti pedagogui savo darbo kokybę, koreguoti ugdymo turinį ir metodus, nustatyti pedagogo ir įstaigos darbo sėkmę, priimti pagrįstus sprendimus dėl tolesnės veiklos.

Vaiko ugdymo(si) pasiekimų pagrindiniai **vertintojai**: pedagogai, tėvai, specialistai.

Vertinimas yra orientuotas : į ugdymo procesą ir į vaiko individualių gebėjimų sklaidą (vaiko amžius, šeimos kultūra ir tradicijos, išsivystymo lygis, charakteris ir temperamentas, pomėgiai ir gebėjimai).

Ugdymo procese vertinimo ciklą sudaro: vertinimo planavimas; vertinimo informacijos kaupimas ir fiksavimas; vertinimo informacijos analizavimas; vertinimo informacijos naudojimas ir ugdymo proceso koregavimas.

Pirminis vaiko pažinimas prasideda nuo pokalbių su tėvais apie vaiką.

Vaikai vertinami du kartus per metuos: rugsėjo- spalio mėnesiais ir balandžio -gegužės mėnesiais.

Vaikų ugdymo pasiekimai vertinami taikant šiuos **metodus**: stebėjimą, pokalbius, tyrimus, darbų analizę (piešinių, darbelių).

Pasiekimų fiksavimas ir pateikimo formos: kiekvienam vaikui kaupiamas jo pasiekimų aplankalas. Vaiko aplanke gali būti: vaikų darbelių pavyzdžiai, nuotraukos, vaiko stebėjimų aprašai, vaiko mintys, interviu su vaiku, specialistų komentarai, tėvų pastebėjimai, individualios programos).

Vertinimo medžiaga yra konfidenciali, ji laikoma grupėje. Apie vaiko pasiekimus turi būti informuoti tėvai, (globėjai). Apibendrinti vertinimo rezultatai gali būti aptariami metodinės grupės ar darželio-mokyklos tarybos posėdžiuose, informacija gali būti kabinama tėvų lentoje.

Specialiųjų ugdymo(si) poreikių vaikų vertinimas

Mokslo metų pradžioje logopedas fiksuoja vaiko kalbos išsivystymo lygį ir numato korekcinio darbo būdus, o sausio ir gegužės mėnesiais - padarytą pažangą. Pildomos kalbos vertinimo kortelės, patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugpjūčio 9 d. įsakymu Nr. ISAK-1233, ruošiami korekcinio darbo planai, esant reikalui - individualios programos. Sausio ir birželio mėnesiais pildoma logopedo darbo ataskaitos forma, vaiko pasiekimai aptariami darželio-mokyklos specialiojo ugdymo komisijoje kartu su tėvais.

Siekiant geresnės ugdymo(si) kokybės ir veiksmingumo, vertinimo sistema gali būti nuolat modernizuojama.

VII. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Lietuvos vaikų ikimokyklinio ugdymo koncepcija, 1989.
 2. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I – 983.
 3. Lietuvos Respublikos Seimo 2003 08 20 nutarimas Nr. IX- 1569 „Dėl Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcijos patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 52 – 2316).
 4. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 04 18 įsakymas Nr. ISAK – 627 „Dėl ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“ (Žin., 2005, Nr. 52 – 1752).
 5. Ikimokyklinio ugdymo gairės. Programa pedagogams ir tėvams. – V.: Leidybos centras, 1993.
 6. Ankstyvojo ugdymo vadovas / Monkevičienė O. (sud.). – V.: Minklės leidyba, 2001.
 7. Einon D. Ankstyvasis ugdymas.-V.:UAB“Egmont Lietuva“,1998.
 8. Vaikų darželio programa „Vėrinėlis“. - V.: Leidybos centras, 1993.
 9. Monkevičienė O. Vėrinėlis. Knyga auklėtojais. I dalis. – V.: Leidybos centras, 1995.
 10. Monkevičienė O. Vėrinėlis. Knyga auklėtojais. II dalis. – V.: Leidybos centras, 1995.
 11. Bakūnaitė J. Humanistinio vaikų ugdymo programa. Auginu gyvybės medį. – V.: Eugrimas, 1998.
 12. Žukauskienė R. Raidos Psichologija. – V.: Margi raštai, 1998.
 13. Artyn vaiko / Egmonto projektas vaikų darželiams. – V.Polilogas, 1997.
 14. Saugėnienė N. Ugdymo programų planavimas ir realizavimas. – K.: KTU, 2003
-

ROKIŠKIO R. PANDĖLIO PRADINĖS MOKYKLOS KAZLIŠKIO SKYRIAUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Švietimo tiekėjo pavadinimas – Pandėlio pradinė mokykla, Kazliškio skyrius.

Teisinė forma ir priklausomybė - savivaldybės biudžetinė įstaiga

Grupė - ikimokyklinio ugdymo grupė

Adresas – Sodų g. 10, Kazliškis, Rokiškio r.

Vaikai ir jų poreikiai

Ikimokyklinės grupės darbo trukmė 4 dienas per savaitę. Veikia viena grupė. Grupėje ugdomi vaikai 4 - 5\6 metų. Vaikai grupę lanko iš visos Kazliškio seniūnijos. Dauguma vaikų yra iš pasiturinčių šeimų, pakankamai motyvuoti. Programa skirta šeimai padėti ugdyti vaiką.

Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Ikimokyklinėje grupėje dirba viena pedagogė, turinti vyr. auklėtojos kvalifikacinę kategoriją. Su vaikais dirba ir muzikos mokytoja. Logopedo nėra. Įstaigos pedagogė aktyviai bendradarbiauja su Kazliškio skyriaus mokytojomis bei miestelio bibliotekininke.

Įstaigos savitumas

Ikimokyklinė grupė yra įsikūrusi buvusių Kazliškio pradinių klasių patalpose. Pastatas yra šiek tiek atokiau nuo pagrindinės gyvenvietės, teritorija aptverta tvora, pakankamai erdvi ir saugi. Mokiniai tiek žiemą, tiek vasarą turi galimybę organizuoti užsiėmimus lauke, netoli nuo mokyklos teritorijos teka upelis, šalia auga gražus pušynas. Vaikams sudaromos sąlygos įvairių kompetencijų ugdymui, skiepijama meilė gamtai, stiprinama ekologinė, sveikos gyvensenos kryptys. Pačioje grupėje sudarytos sąlygos vaikų kūrybai, saviraiškai, meninių, kūrybinių gebėjimų ugdymui, tautinių tradicijų puoselėjimui. Pedagogų ir vaikų santykiai grindžiami pasitikėjimu ir pagarba. Grupė yra atvira visuomenei, aktyviai bendradarbiaujanti su visa bendruomene.

Tėvų poreikiai

Atlikus įstaigą lankančių vaikų tėvų apklausą, paaiškėjo, kad tėvai pageidauja, kad vaikams būtų suteikiamas kompleksinis ugdymas. Turime galimybę ugdyti vaikų ne tik meninius gebėjimus, bet ir socialines, komunikavimo, pažintines, sveikatos saugojimo kompetencijas. Visa tai puikiausiai galime atlikti toje aplinkoje kurią turime.

Atsižvelgiant į vaikų bei jų tėvų poreikius, lūkesčius šios programos įgyvendinimui pagal galimybes bus pasitelkiami įvairių sričių specialistai.

Programa sudaryta siekiant garantuoti pagrindinius vaiko poreikius („Vaiko teisių konvencija“ 1999 m.), atitinka bendras humanistines švietimo nuostatas ir programas („Ikimokyklinio ugdymo gairės“), užtikrina aktyvų vaiko dalyvavimą įstaigos gyvenime („Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija“ 1995 m.). Ugdymo programoje vaikus supažindiname su artimiausia aplinka, ir tą panaudojame vaikų ugdymui.

Ši programa parengta vadovaujantis valstybiniais ikimokyklinį ugdymą reglamentuojančiais dokumentais, norminiais teisės aktais.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Demokratiškumo principas – vaikui suteikiama pasirinkimo laisvė rinktis veiklą, išklausa vaiko nuomonė, gerbiamas vaikas kaip asmenybė.

Diferencijavimo principas – vaikai ugdomi atsižvelgiant į individualias jų savybes, vaikų patirtį, bendravimo su tėvais pobūdį, ugdymo šeimoje tradicijas. Taikomi nevienodi poveikio būdai, metodai.

Tęstinumo principas – siekiama darnaus vaiko perėjimo nuo ankstyvojo ugdymo šeimoje, prie ikimokyklinio ugdymo grupėje ir užtikrinamas nuoseklus ugdymo tęstinumas pagal vaiko amžiaus tarpsnius.

Humaniškumo principas – pripažįstamas vaiko, kaip savarankiškos asmenybės vertingumas, individualumas. Užtikrinama vaiko gerovė, skatinamas vaiko pasitikėjimas suaugusiais, atsižvelgiama į jo poreikius, interesus.

Vaiko ugdymas grindžiamas ir kitais, veiklos specifiškumą nusakančiais principais, kurių laikomasi planuojant ugdymo turinį, metodus.

III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

TIKSLAS - Kiekvienam vaikui sudaryti tinkamą ugdymo (-si) aplinką, plėtojančią jo kompetencijas, kurios lemia visapusišką asmenybės vystymą (-si) ir socializacijos sėkmę.

1. Padėti vaikui adaptuotis naujoje aplinkoje, priimti nuolat vykstančius aplinkos ir dienos ritmo pasikeitimus.

2. Stiprinti vaikų psichinę ir fizinę sveikatą, tenkinti judėjimo, aktyvumo, saugumo poreikį.

3. Padėti atsiskleisti individualiems vaikų poreikiams ir gebėjimams, sukuriant į vaiką orientuotą grupės aplinką.

4. Ugdyti vaiko kompetencijas, turtinant asmeninę, tarpasmeninę, gamtosauginę, etnokultūrinę patirtį.

5. Atsižvelgti į vaikų amžiaus tarpsnių ypatumus ir individualizuoti vaikų ugdymą.

IV. UGDYMO TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

Programos turinys – tai tik orientyras, leidžiantis pedagogui kūrybingai organizuoti savo veiklą, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko amžių, patirtį, vaiko ir grupės individualumą.

Ugdymo turinys įgyvendinamas per visą vaiko buvimą grupėje.

Ikimokyklinio ugdymo programos turinį atspindi ilgalaikės temos, kuriomis siekiama ugdyti vaiko socialinę, pažinimo, komunikavimo, sveikatos saugojimo, meninę kompetencijas. Kiekvieną kompetenciją sudaro ugdytinos vertybinės nuostatos, gebėjimai ir įgūdžiai. Temos grindžiamos nuoseklumo ir pereinamumo principu, nuo vaiko artimos prie tolimesnės aplinkos.

Ugdymo būdus ir metodus pedagogai gali laisvai rinktis, lanksčiai ir kūrybiškai taikyti siūlomą ugdymo turinį. Temos gali būti keičiamos, papildomos, atsižvelgiant į vaikų amžių, poreikius ir tėvų lūkesčius.

Pedagogas, pasirinkdamas vieną iš ilgalaikių temų, išsikelia bendrą tikslą ir numato laukiamus rezultatus. Tikslas ir uždaviniai vėliau bus detalizuojami savaitės planuose, akcentuojant vaikų amžių, ir atitinkamai koreguojamos vaikų veiksenos. Ilgalaikės temos trukmė gali tęstis reikalingą laiko tarpą. Toks ugdymo turinio modeliavimas padeda užtikrinti ugdymo integralumą: suteikia ugdymo turiniui lankstumą, leidžia geriau pažinti vaiką, skatina aktyvesnį šeimos dalyvavimą.

Metodai yra atnaujinami, papildomi atsižvelgiant į vaikų, tėvų norus, pedagogo sumanymus.

Ugdymo turinyje taikomi tradiciniai ugdymo būdai: žaidimai, pokalbiai, pasivaikščiavimai, tyrinėjimai, išvykos, ekskursijos, akcijos, stebėjimai, eksperimentai, inscenizacijos, šventės, pramogos, susitikimai. Norint, kad ugdymo procesas būtų sėkmingas, būtina sukurti aplinką, orientuotą į vaiko amžių, poreikius, galimybes. Aplinka – viena iš svarbiausių ugdytojų, užtikrinanti

gerą vaiko savijautą, saugumą, padedanti aktyviai veikti, skatinanti vaiko savarankiškumą, padedanti sėkmingai įgyvendinti programos tikslą ir uždavinius. Grupės aplinka turi būti palanki bendravimo ir bendradarbiavimo poreikiui tenkinti, estetiška ir funkcionali, pritaikyta specialių poreikių vaikams, lengvai tvarkoma, atnaujinama, skatinanti pažinti aplinką, tyrinėti ir eksperimentuoti.

Tam tikslui parenkamos šios ugdymo priemonės: vaizdinės, žaidimų ir kūrybinės priemonės bei medžiagos, informacinės priemonės, įranga. Visos priemonės, žaislai, knygos išdėstomi taip, kad vaikams būtų prieinami, skatintų norą pažinti, atrasti, tirti, žaisti, veikti.

UGDYMO TURINYS

<p>I. AŠ ESU AŠ !</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kas aš ? 2. Aš darželyje. 3. Augame ir keičiamės. 4. Ką ir kodėl jaučiame? 5. Noriu būti laimingas! 6. Aš saugus, kai žinau. 7. Sveikas, kaip ridikas. 8. Sportuojame visi drauge. 9. Sveikų dantukų karalystėje. 10. Aš sveikuolis! 11. Kas kuo vilki? 12. Žalingų įpročių prevencija. 	<p>Veikla padės siekti, kad vaikas:</p> <p>Socialinė kompetencija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gebėtu suvokti save kaip atskirą asmenybę; 2. Gebėtu vadinti save vardu, skirtų lytį; 3. Gebėtu pažinti savo kūną, pasitikėtu savimi, jaustųsi mylimas ir reikšmingas; 4. Gebėtu atrasti savo vidinį pasaulį: norus, jausmus, mintis; 5. Gebėtu save vertinti; 6. Gebėtu suprasti, kad reikia būti atsargiam su svetimais žmonėmis, patekus į bėdą, būtina kviesti pagalbą. <p>Komunikavimo kompetencija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gebėtu klausytis, išklaustyti, išgirsti; 2. Gebėtu deklamuoti eilėraščius, juos suprastų; 3. Turtintų pasyvų ir aktyvų žodyną. <p>Pažinimo kompetencija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gebėtu pažinti savo kūną; 2. Gebėtu suvokti kaip būti sveikam; 3. Gebėtu suvokti save kaip savitą ir ypatingą; 4. Gebėtu suprasti savo jausmus. <p>Meninė kompetencija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gebėtu naudotis įvairiomis piešimo priemonėmis; 2. Gebėtu atrasti spalvų pasaulį, reikšti savo jausmus spalvomis; 3. Gebėtu klausytis įvairių muzikos kūrinių, iš 	<p>Pokalbiai apie vardus ir pavardes, amžių, lytį, kūno sandarą, vardų žaidimai, žodiniai žaidimai pasakant ką nors apie save.</p> <p>Diskusijos apie save, problemų sprendimą. Grožinės literatūros skaitymas, kūrinių pasakų inscenizavimas, susitarimai tarp auklėtojų ir vaikų, eksperimentiniai tyrinėjimai su veidrodžiu, svarstyklėmis ir ūgio matuoklėmis. Vaidmeniniai, didaktiniai žaidimai, dėlionės.</p> <p>Muzikiniai žaidimai, rateliai, dainelės, muzikos klausymasis.</p> <p>Savo portreto piešimas, piešimas delnais, pėdomis, pirštukais. Konkrečių situacijų „Ką darytum, jeigu...“ aptarimas, realių gyvenimiškų situacijų inscenizavimas. Patalpų , grupės apžiūrėjimas, susipažinimas su patalpomis, žaislais. Probleminių situacijų „Kodėl knygelės ir žaisliukai turi turėti savo vietą?“ sprendimas, pokalbiai apie švarą, tvarką.</p> <p>Piešimas, tapymas tyrinėjant ir emocijų būseną išreiškiant spalva, forma, linija.</p> <p>Ekskursija po mokyklos teritoriją, patalpas, vizitai pas mokyklos</p>	<p>Grupė, veiklos kampeliai, virtuvė, valgykla, biblioteka, lauko aikštelė, seniūnija.</p>
--	---	---	--

	girstų muzikinių garsų ritmus, bandytų juos atkartoti.	darbuotojus, pokalbiai apie jų darbą.	
--	--	---------------------------------------	--

<p>II. AŠ TARP KITŲ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aš ir mano šeima. 2. Santykiai šeimoje. 3. Aš tarp draugų. 4. Mano žaislai. 5. Dirbu ir padedu kitiems. 6. Pasisvečiuokime! 7. Gyvenu kaime. 8. Mano gimtinė – Lietuva. 9. Lietuvių papročiai ir tradicijos. 	<p>Sveikatos saugojimo kompetencija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gebėtų įgyti asmeninės higienos, savitvarkos, savarankiškumo įgūdžių; 2. Gebėtų įgyti elementarių žinių apie savo kūną, skirtingas žmonių fizines galimybes; 3. Gebėtų būti aktyvūs, patenkinti savo judėjimo poreikį. <p>Veikla padės siekti, kad vaikas:</p> <p>Socialinė kompetencija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gebėtų didžiulis savo šeima; 2. Gebėtų gyventi kartu su kitais, bendradarbiautų. Bendrautų; 3. Gebėtų žaisti greta ir kartu; 4. Gebėtų pasirinkti saugias žaidimo vietas ir saugius žaislus; 5. Gebėtų suvokti, kas yra draugai, kaip juos išsaugoti; 6. Gebėtų suvokti kito vaiko, suaugusiojo emocijas nuotaikas, taikiai spręstų konfliktus. <p>Komunikavimo kompetencija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gebėtų kalba išreikšti save ir bendrautų su kitais; 2. Gebėtų atkreipti dėmesį į kalbos grožį, skambesį, vaizdingumą; 3. Gebėtų suvokti, kad kalba padeda bendrauti. <p>Pažinimo kompetencija:</p>	<p>Pokalbiai apie šeimą, giminystės ryšius, pomėgius, darbą. Pasakojimai apie draugus. Diskusija “Kodėl šeimoje būtina vienas kitam padėti?”</p> <p>Probleminių situacijų „Kaip elgtis su svetimais žmonėmis „sprendimai. Nuotraukų albumų vartymas, vaizdajuosčių apie vaikų šeimas žiūrėjimas, grožinės literatūros skaitymas. Supažindinimas su vaikų ir tėvų teisėmis.</p> <p>Vaidmeniniai žaidimai: „Kaime“, „Namai“, „Šeima“, „Žaislų parduotuvėje“, didaktiniai žaidimai, dėlionės, loto, statybiniai žaidimai: „Mano namas“, „Mano gatvė“ ir kt. Piešia savo šeimos narius, aplikuoja Gedimino pilį, Lietuvos vėliavą, iliustruoja skaitytus kūrinius, piešia</p>	<p>Grupė, veiklos kampeliai, sporto salė, lauko aikštelė, mokyklos biblioteka, gatvė, parduotuvė, mokyklos muziejus.</p>
--	---	---	--

<p>III. Žmogaus ir gamtos draugystė:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pažink naminius gyvūnėlius. 2. Miško ir laukų gyventojai. 3. Mažųjų mūsų draugų globa. 4. Nuostabūs vandens pasaulis. 5. Žemė – mūsų draugai. 6. Mažieji daržininkai ir 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gebėtų pažinti save, suaugusius, domėtusi aplinka; 2. Gebėtų suvokti kas yra šeima; 3. Gebėtų tyrinėti daiktinę aplinką ir reiškinius; 4. Gebėtų pažinti savo gimtąjį kaimą, domėtusi savo Tėvyne. <p>Meninė kompetencija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gebėtų pažinti pagrindines spalvas ir atspalvius, juos pavadintų; 2. Gebėtų šokti liaudies ratelius, žaisti muzikinius žaidimus; 3. Gebėtų pajusti švenčių prasmę ir savitumą; 4. Gebėtų derinti savo veiksmus su grupės draugais. <p>Sveikatos saugojimo kompetencija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gebėtų sveikai gyventi, saugiai judėti ir veikti; 2. Gebėtų rūpintis savo ir kitų sveikata; 3. lavinti taisyklingą kvėpavimą. <p>Veikla padės siekti, kad vaikas:</p> <p>Socialinė kompetencija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gebėtų matyti gamtos grožį, kurti jį savo aplinkoje; 2. Gebėtų gerbti kiekvieną gyvybę; 3. Gebėtų tinkamai elgtis su augalais ir gyvūnais; 4. Gebėtų susitvarkyti savo veiklos vietą. <p>Komunikavimo kompetencija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gebėtų kurti mįsles, pasakas, daineles apie gyvūnėlius ir augalus; 	<p>situacijas, organizuoja parodėles: „Aš ir šeima“, „Mano gimtinė - Lietuva“.</p> <p>Pokalbiai apie žaislus, žaidimai su vaikų atsineštais iš namų žaislais, diskusija „Kaip tvarkausi namuose žaislus“.</p> <p>Grožinė literatūros apie žaislus, elgesį su jais skaitymas. Probleminių situacijų sprendimas, diskusijos „Kodėl žaisliukai pyksta?“. Vaikų kūryba apie žaislus, muzikiniai rateliai, žaidimai, dainelės, judrieji žaidimai, sportiniai žaidimai.</p> <p>Šeimos narių apsilankymas grupėje. Konkursų „Geriausia šeimynėlė“, „Močiutės skrynia“ organizavimas. Statybiniai žaidimai, ramūs žaidimai. Išvykos, ekskursijos į parduotuvę, kompiuterių klasę. Šventės ir kiti renginiai.</p> <p>Pokalbiai apie auginamus gyvūnėlius, jų globojimą, priežiūrą, mitybą. Gyvūnų, paukščių balsų įrašų klausymasis ir atkartojimas, knygelių, albumų vartymas ir aptarimas.</p> <p>Grupėje augančių gėlių stebėjimas, eksperimentai su augalų sėklomis, stebėjimai, kaip augalai dygsta, auga, šakojasi jų šaknys.</p> <p>Diskusijos „Naminiai ir laukiniai gyvūnai“, „Kokius augalus</p>	<p>Grupė, veiklos kampeliai, lauko aikštelė, seniūnijos biblioteka, vaikų, auginančių gyvūnėlius, namai, ūkininko ferma, augalininkystės ūkis, Nemunėlio paupys, ežeras, miškas, pieva,</p>
---	--	---	---

<p>sodininkai. 7. Gėlių simfonija. 8. Rudens ir pavasario darbai. 9. Ką žada oras? 10. Žaidimai su lapais. 11. Pramoga „Nuspalvinkime žiemą“. 12. Aš – mažasis aplinkosaugininkas.</p>	<p>2. Gebėtų domėtis parašytu žodžiu; 3. Gebėtų kalba išreikšti savo mintis.</p> <p>Pažinimo kompetencija: 1. Gebėtų domėtis gamta, jos reiškiniais; 2. Gebėtų stebėti ir tyrinėti augalus; 3. Gebėtų suprasti, kad reikia prižiūrėti ir globoti augalus ir gyvūnus, atsargiai elgtis su jais; 4. Gebėtų imituoti gyvūnų judesius. 5. Gebėtų domėtis vandens pasauliu; 6. Gebėtų domėtis metų laikais, Žemės planeta.</p> <p>Meninė kompetencija: 1. Gebėtų dailės priemonėmis išreikšti patirtus įspūdžius, gamtos reiškinius; 2. Gebėtų piešti augalus, gyvūnus, perteikti jų nuotaikas; 3. Gebėtų dainuoti įvairias daineles po vieną, drauge, be pritarimo, pritariant instrumentui; 4. Gebėtų atlikti judesius pagal muziką, improvizuoti.</p> <p>Sveikatos saugojimas kompetencija: 1. Skatinti vaikų fizinį aktyvumą lauke; 2. Gebėtų atlikti grūdinimosi procedūras su vandeniu, oru, saule; 3. Gebėtų suprasti rytinės mankštos naudą; 4. Gebėtų žaisti sportinius žaidimus.</p>	<p>pažįstame?“. Probleminių situacijų „Kodėl padedame mūsų mažiesiems draugams“ sprendimas . Ekskursijos, išvykos į vaikų, auginančių gyvūnėlius, namus, apsilankymas pas veterinarą. Parodėlė „Aš globoju“ (skirta pasaulinei gyvūnijos dienai) Lesyklėlių, inkilų gamyba kartu su tėveliais. Grožinės literatūros skaitymas, pasakų sekimas, inscenizavimas, mįslių minimas, improvizaciniai ir imitaciniai, judrieji, statybiniai, stalo, vaidmeniniai žaidimai. Muzikos kūrinėlių, dainelių klausymasis ir dainavimas, imitaciniai muzikiniai žaidimai. Piešimas, lipdymas, aplikavimas, štapavimas. Piešinių, nuotraukų parodėlės. Išvyka į jaunųjų gamtininkų stotį. Akcijos: „Nedegink žolės!“, „Noriu švaraus paupio!“, „Baltasis badas“. Eksperimentai su gamtinėmis medžiagomis, vaizdo įrašų apie gamtos reiškinius žiūrėjimas ir aptarimas. Pokalbiai apie vandens telkinius, vandens augalus, gyvūnus. Supažindinimas su „Raudonąja knyga“, probleminės situacijos „Kaip išsaugoti nykstančias rūšis“, sprendimas.</p>	<p>sodas, stadionas.</p> <p>Grupė, veiklos</p>
<p>IV. AŠ IR MENAS:</p>	<p>Socialinė kompetencija:</p>	<p>Lietuvių liaudies pasakų, dainų, sakmių,</p>	<p>Grupė, veiklos</p>

<p>1. Rašykime knygą! 2. Laiškelio kelionė 3. Eiliuokime! 4. Kalbos savaitė- „Kalbu lietuviškai“. 5. Mes bibliotekoje. 6. „Taisyk žodžiui kelią!“ 7. Kino ir teatro stebuklai. 8. Muzikos spalvos. 9. Išreikškime save per dailę. 10. Švenčių ir pramogų džiaugsmi. 11. Mes-Europos dalelė!</p>	<p>1. Gebėtų kalbėti tarmiškai; 2. Gebėtų suprasti ir saugoti tautos kultūrą; 3. Gebėtų suprasti, kuo šventė skiriasi nuo įprastinio grupės gyvenimo, norėtu dalyvauti jose kartu su tėveliais; 4. Gebėtų planuoti savo veiklą. Komunikavimo kompetencija: 1. Gebėtų suvokti kalbos garsų, sakinių prasmę; 2. Gebėtų jausti tarmės ir bendrinės kalbos skirtumus; 3. Gebėtų domėtis knygomis ir pratintusi jas gerbti; 4. Gebėtų rodyti kūrybinę iniciatyvą – kurti, vaidinti, improvizuoti. Pažinimo kompetencija: 1. Gebėtų pajusti gimtosios kalbos grožį, deklamuojant, pasakojant, dainuojant; 2. Gebėtų suprasti gimtosios kalbos savitumą; 3. Gebėtų domėtis knyga, dailė, muzikos kūriniais; 4. Gebėtų išreikšti save ir bendrauti su kitais. Meninė kompetencija: 1. Lavinti vaidybinius įgūdžius; 2. Gebėtų atlikti įvairius darbelius iš popieriaus, gamtinės medžiagos, buitinių atliekų; 3. Gebėtų kurti, improvizuoti įvairius ritminius motyvus; 4. Gebėtų jausti malonumą išreikšdami save meninėje veikloje. Sveikatos saugojimo kompetencija: 1. Kurti saugią, sveiką aplinką;</p>	<p>greitakalbių, priežodžių, mįslių, padavimų klausymas, sekimas, dainavimas, atpasakojimas, kūrimas, inscenizavimas. Pokalbiai apie knygos, laiško kelionę. Kuriame knygelę, eiliuojame, dalyvaujame bibliotekėlės turtinime, klajuojame suplyšusias knygutes. Lankymasis bibliotekoje, muziejuje, ekskursija į Tunaičių kaimo turizmo sodybą. Kviečiame į svečius kitų darželių lėlių teatrus, dalyvaujame teatro dienose. Išvyka į kino teatrą. Šeimos, grupės šventės, vakaronės: „Mes ir vėl kartu“, „Lik sveikas, rudenėli!“, „Kaip smagu miške“, Žemės diena, melagių, motinos, tėvo diena, kalėdos, Trys karaliai, Vėlinės, Vasario - 16 –oji, Užgavėnės, Kaziuko mugė, Velykos, „Lik sveikas, darželi!“. Eksperimentavimas su įvairiomis piešimo technikomis. Kirpimas, siuvimas, kljavimas, tapymas, šlampavimas, lipdymas pačių pasirinktomis dailės priemonėmis. Diskusija apie šiltas ir šaltas spalvas, bandymai su jomis. Laidelių „Gustavo enciklopedija“, „Taisyk žodžiui kelią“, „Telebimbam“ žiūrėjimas. Diskusija „Kas aš esu Europoje?“.</p>	<p>kampeliai, biblioteka, lauko aikštelė, sporto salė, stadionas, bendruomenės namai.</p>
---	--	---	---

<p>V.AŠ – TECHNIKOS AMŽIUJE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Protingi ir išdykę skaičiai. 2. Laiko matuokliai. 3. Išradimai ir atradimai. 4. Apie pinigus. 5. Niekas nėra nereikalinga. 6. Kas juda, o kas ne? 7. Transportas. 8. Profesijos. 	<ol style="list-style-type: none"> 2. Sudaryti sąlygas ugdyti fizines kūno galias ir judesio kultūrą; 3. Gebėtų įsiminti kur ir į ką kreiptis pagalbos. <p>Veikla padės siekti, kad vaikas:</p> <p>Socialinė kompetencija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gebėtų bendrauti ir bendradarbiauti grupelėmis, visi kartu; 2. Gebėtų išklausti draugų pasakojimus jų nepertraukiant; 3. Gebėtų sulaukti savo eilės, pratintusi dalintis žaislais priemonėmis. <p>Komunikavimo kompetencija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Susipažintų su naujais lietuvių kalbos žodžiais; 2. Gebėtų daryti išvadas, savais žodžiais perpasakotų pasakojimus; 3. Stengtųsi kalbėti taisyklingai; 4. Tiksliai suvoktų vartojamų žodžių ir sakinių prasmes. <p>Pažinimo kompetencija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gebėtų pažinti geometrines figūras, jas lygintų, grupuotų, spalvintų; 2. Gebėtų pažinti daiktinę aplinką, reiškinius; 3. Gebėtų grupuoti daiktus pagal vieną savybę; 4. Gebėtų įgyti elementarių žinių apie formą, dydį, laiką, skaičių, kiekį, svorį, erdvę; 5. Gebėtų suvokti, kam reikalingi pinigai. <p>Meninė kompetencija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gebėtų kurti ornamentus ir siužetą, jaustų spalvų formą ir ritmą; 	<p>Piešinių paroda- konkursas “Europos šalių vėliavos“. Žaidimai ir šokiai su pačių pasigamintomis Europos šalių vėliavėlėmis.</p> <p>Pokalbiai apie įvairias profesijas, vaikų pasakojimai apie tėvelių profesijas, pokalbiai apie švietimo, sveikatos, kultūros įstaigas, kaip jose reikia elgtis. Įvairių lankstinukų, katalogų vartymas. Diskusija “Kuo būsiu užaugęs?“. Vaidmeniniai žaidimai apie profesijas, statybiniai, didaktiniai, muzikiniai, judrieji, improvizaciniai žaidimai. Apsilankymai tėvelių darbovietėse, susitikimai su įvairių profesijų žmonėmis, lankymasis įstaigose, parduotuvėse. Diskusija apie transporto priemones.</p> <p>Kūrinėlių skaitymas, pokalbiai apie pavojus gatvėse. Žaidimai su pačių pasigamintais laivais, lėktuvais – pramoga „Keliamume aplink pasaulį“. Nuotraukų parodėlė “Šeimos automobilis“. Išvykos autobusu, traukiniu. Žaidimai su smėliu ir vandeni.</p> <p>Apsilankymai statybų aikštelėje, gaisrinėje, ūkininko transporto dirbtuvėje. Meninė-kūrybinė veikla, improvizacijos.</p>	<p>Grupė, veiklos kampeliai, lauko aikštelė, stadionas, virtuvė, tėvelių darbovietės, parduotuvė, garažas, autobusų stotelė, bažnyčia.</p>
--	---	--	--

	<p>2. Gebėtų plėšyti, kirpti pagal kontūrą įvairias geometrines formas, užklijuoti ant popieriaus;</p> <p>3. Gebėtų eksperimentuoti su lipdomąja medžiaga;</p> <p>4. Gebėtų domėtis muzikiniiais instrumentais, patys gamintų nesudėtingus vaikiškus muzikinius instrumentus;</p> <p>5. Gebėtų išmėginti save, kaip veiklų, išradinę tyrinėtoją, žaidėją, kūrėją;</p> <p>Sveikatos saugojimo kompetencijos:</p> <p>1. Gebėtų jausti savo fizinių gebėjimų ribas, nuovargį;</p> <p>2. Gebėtų laikytis taisyklių, susitarimų, tvarkos;</p> <p>3. Gebėtų derinti judesius ir veiksmus.</p>		
--	--	--	--

V. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vaiko pasiekimų vertinimas- neatsiejama kokybiško ugdymo proceso dalis. Tai nuolatinės informacijos apie vaiko, jo ugdymo ypatumus bei daromą pažangą atskirais amžiaus tarpsniais kaupimas. Pasiekimų vertinimo tikslas-atsižvelgiant į realius vaiko gebėjimus bei patirtį, ir siekiant optimalios vaiko vystymosi raidos, numatyti tolesnio vaiko ugdymo gaires, koreguojant ugdymo procesą. Ne rezultatai, o pasiekimai ir patirtis turi garantuoti vaiko vystymąsi. Įstaigoje vertinimas planuojamas, numatoma ką, koku tikslu ir kaip bus vertinama, jis yra nenutrūkstamas, grįžtamasis, lankstus.

Vaiko ugdymo pasiekimų vertinimo metodai: stebėjimas, pokalbiai su vaiko tėvais, vaiko veiklos analizė. Ugdymo pasiekimus vertinsime du kartus metuose (rudenį ir pavasarį).

Ugdymo pasiekimų vertinimo fiksavimas: dienynas, vaikų raiškos darbeliai. Ugdymo pasiekimų vertinimo pateikimo formos: ataskaita, pokalbiai su tėvais, pedagogais.

Vaiko pasiekimai dokumentuojami (aplankuose kaupiami vaiko darbeliai, vaikų kūrybos knygelės, klausimai, pasakojimai, samprotavimai, „auksinės mintys“, nuotraukos, vaiko veiklos stebėjimo užrašai ir kt.).

Vertinimo rezultatai panaudojami planuojant individualią veiklą su vaiku, informuojant tėvus apie vaiko ugdymąsi, apibendrinant vaikų pasiekimus, analizuojant ugdymo programos įgyvendinimą, užtikrinant ugdymo tęstinumą.

VI. NAUDOTA LITERATŪRA

1. Ikimokyklinio ugdymo gairės (1993m.) Vilnius.
 2. Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija (2003 m.)
 3. Jungtinių tautų vaikų teisių konvencija (1995 m.)
 4. Lietuvos respublikos švietimo įstatymas (1991 m. 2003 m.)
 5. Bendroji priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi programa (2003 m.)
 6. Priešmokyklinis ugdymas I–II dalys (2003 m.)
 7. Kęstutis Kardelis “Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai”(2005 m.)
 8. Pamela A. Caughlin “ Į vaiką orientuotų grupių kūrimas” (1997 m.)
 9. Regina Grabbet “Didžioji spalvota žaidimų knyga” (2000 m.)
 10. D. ir V. Sirtautai „Bitė ritė“ (1998 m.)
 11. Inara Antinė „ Aš mokausi“ I-III dalys (2005 m.)
 12. A.D. Žiedelienė „ Metų laikai – Vaikystės draugai“ (2006 m.)
 13. O. Kučinskienė „Augu ir dainuoju“ (2000 m.)
 14. O. Verseckienė, F. Marcinkas „Po tėviškės dangum“(1995 m.)
 15. LŠMM metodinės rekomendacijos Programai rengti 2006 m.
-